Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 26 ЯНВАРЬ, 1985 ШУ. ◆ № 12 (7047). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос аргIанарча заседане йиьцай 1984 шера мохк экономически социальни дегIабоалабара Паччахьалкхен план кхоачашъяра итогаш.

Заседане белгалдаьккхад, наьха къахьегама хьинари инициативен дIахо айялар, социалистически яхь дегIайоалаяр, партийни, советски, боахама органаша хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаберзабаь болх бар бахьан долаш соаххка общественни производство массе оагIорахьара дегIаухилга, цун эффективность лакхлулга Iалашдаь, дикала хьокхамаш тоадаь хилар. Продукце дуккха тайпаш хьадарей арахецарей планови заданеш тIехкхоачашъяьй промышленноста болхлоша. БIарчча хьанйцача промышленни продукци 4,2 процент дукхагIа хиннай, хIаьта из пятилетка дIадахача кхаь шера юкъера лаьрхIача хинначул алсама а я. Болх бе йолалийтай керда йоккхий предприятеши социально-культурни гIулакхашта лаьрхIа объекташи. Юрта боахама, ерригача агропромышленни комплекса къахьегамхошка тоъал дукха болх баьб Кхачан программа чакхъяккхара, дулх, шура, фуаш, юртбоахама продукце кхыдола тайпаш дукхагIа доахилгеи кийчделгеи вIаштIехьдаьккхад. Дуккха а дукхагIа йола къахьегама коллективаш дика лоархIаьй планал совгIа къахьегама овсарле лакхъярай продукци арахецарга дIадодар лохдаран тIанйцача социалистически декхарех.

Общественни производство дегIайоалаяра ларда тIа ларрагIа чакхдаьхад халкъа хьал-таро лакхъяра тIадерзадаь гIулакхаш. Сихха лакхлуш я рознични товарооборотн бахача наьха реальни доходаши. Болхлойи гIулакхерча наьхеи дуккхача категорей алапеш ЮтIатехад, лакхъеннай колхозхой доходаш. Итт миллион совгIча наьха чуIеча моттигий хьалаш тоадаьд. ДIахо дегIаух унахцIено лораелга, халкъа образовани, культура.

Цунца цхьана, новкъоста К. У. Черненкос белгал ма даккхара, дIахо а низаш дукхагIа тIадахийта деза халкъа боахам дегIабоалабеча карагIдийнна дика хIамаш дIачIоагIдара. Къаьстта уйла тIаяхийтанза яргьяц кхоачамбоацараш дIадахара, Iан хьалашка болх дикагIа вIаштIехьбаккхара, мехкдаьттеи кIори баккхара тIехьадисар дIадаккхара, продукце лоархIамегIара тайпаш, халкъа эца товараш арахецареи лоаттадареи заданеш йизза кхоачашъяра. Керттера декхараш долаш дус Iилма-технически прогресс сихъелга, боахам рационально лелабелга, материальни, финансови, кхыйола ресурсаш ма могга кхоелга, пачхьалкхен а къахьегаме а дисциплина чIоагIъелга. Партийни пачхьалкхени органий, профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацей, къахьегама коллективай, социалистически яхье дакъа мел лоацарий деррига низаш дIадерзадаь хила деза пятилетка чакхйоалача шера декхараш толаме кхоачашдара, КПСС XXVII съезда даха ма доагтIара накъадахара.

1984 шера Пачхьалкхен план кхоачашъяра итогех бола хоам кепатохаргба.

КПСС ЦК Политбюро хьежай бIаьстан юхье кхашка дергдолча балхашта кийчо ярах долча дешага, къоабалдаьд лерттIа балхаш вIаштIехьдаьхан тIехдикеи хIамаш дIаера кхы тIа а чакхдаха СССР правительства кийчдаь гIулакхаш. Белгалдаьд бIаьстан юхье хIамаш дIае колхозаш, совхозаш, кхыдола боахамаш кийчдара, юрташта ший ханнахьа техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш лоаттаяра а хIаьта иштта ерригача юртбоахама культурай хьувкъам лакхбелга Iалашдар духьа царех пайда эцара эффективность лакхъяра а даькъера йоагIйоагIача министерствай, ведомствай, агропромышленни объединеней, республикански моттигерчеи органий декхараш.

Политбюрос хьажа а хьежа, къоабалъяьй проектно-сметни гIулакх дIахо эргадаьккха тоадара а гIирсаш хьалдара даькъе экспертизан авторски надзореи лоархIам лакхбара а хьакъехьара СССР Министрий Совета предложенеш. Уж предложенеш проекташ увттаелга тоадара, проекташ увттаеш йолча объектай технико-экономически боарам, къахьегама овсарле лакха хулга Iалашдара, материальни ресурсай мах лохбаран уж кIезигагIа дIаахийтараи тIаерзаьь я. ДикагIйола проекташ увттаярца, болх беш йолча предприятешта реконструкци ереи технически кхы тIа а кийчъяреи балхаш кхоачашдарца бола проектни организацей безами бехктокхами чIоагIбе, проектий керттерча инженерий, экспертиза органийн авторски надзореи лоархIам а бехктокхам а лакхбе лерхI.

Проектни изыскательски организацешка квалифицированни кадраш дIачIоагIъяр духьа цу организацей болхлошта 1986 шера денз юкъедоаладу дуккхача шерашка болх барах цкъара вознаграждени лулга.

Къоабалъяьй гIирсаш хьалдеча къахьегам вIаштIехьбоаккхилга, цунах мах теларей стимулировани ярей система эргаьккха тоаярца ювзаенна йола правительстван ВЦСПС-он кийчъяь мероприятеш. Цар лаьрхIад гIирс хьалбара оттаньча сметашка хьежжа болх кхоачашбар бахьан долаш бухсоццаш хьахиннача продукцех аккордни мах телга шерра юкъедоаладарца а къахьегам вIаштIехьбаккхара керттера форма а лаьрхIа бригадни подрядах пайда эцарца а кIезиг-кIезига довлаш къахьегамах мах теларга довлилга. ГIишлой-монтажни организацеша алапе фондацара кходаь ахча деррига а цар доалахьа дусаш а профессиональни говзали болх бераш кIезигагIа а болаш кхоачашдаь балхаши бахьан долаш кхы тIа а ахча телара пайда эца йиш йолаш а хилар оттадаьд. Премей лоархIам лакхбу производственни мощносташи объекташи шоай ханнахьа болх бе йолалийтара стимулировани яр духьа.

Политбюрос белгалдаьд бой хинна диса бераши даьй-ноаной доал доацаш диса бераши бера цIеношка, берий цIеношка, школашка-интернаташка хьалкхеделга, дешар хьехилга, материальни Iалашделга тоадара тIадерзадаь гIулакхаш. Цу дешах лаьца тIанйцача КПСС ЦК-ай СССР Министрий Советеи соцам тIа оттадаьд цу учрежденей болх дIахо эргабаьккха тоабелга, цар материальни база чIоагIъелга, берий вахара, педагогически медицински персонала къахьегама хьалаш тоаделга.

Кхедеча берий кхачанга, уж кога гIирсаца, барзкъанца, тIа-кIала юллача хIаманца Iалашдарга дIадодарий боарамаш лакхду, дукхагIа оттаду оборудовани боахама инвентари, библиотекашта книжкаш, ловзаргаш эцара, культурно-массови болх бара хьежаду ахча. Кхеде наха дIанйцача, дай боацаш дисача бераштa тела ахчан пособеш оттаду. Берий цIеной, школай-интернатий, бера цIеной болхлой цхьайолча категорешта алапеш хьалхагIа лакхдарал совгIа 1985 шера сентябре денз должностной окладаш юкъера лаьрхIача 20 процент лакхъю цу учрежденей медицински, административно-боахамеи гIулакхаш деченн персонала. Царна льготаш оттаю чуIа моттиг ялара, коммунальни гIулакхашта, пенсешца Iалашбара.

Партийни, советски, профсоюзни органашта тIадиллад бой долаш дисача бераштеи дай-ноаной доал доацаш дисача бераштеи коммунистически кхетам балара беш болх овлангара дена тоабелга, интернатни берий учрежденей болх тIахьожама кIалл лоацилга, цу тайпарча хIара учрежденена шефство лелаергйола предприятеш тIачIоагIъелга, социально-культурни мероприятештеи чуIе цIенош хьалдараи хьахийцача ахчан чотах здаеш хьалъе, реконструкци е, тоае царна мукъа а луш.

ВЛКСМ ЦК-анеи комсомола комитетаи пачхьалкхен органашца цхьана тIадиллад интернатни учрежденешкарча бераштеи кхувш боагIараштеи кхетам балара, бахеи къахьегеи кийчбара бeча балха боарам лакхбелга, цига общественни хьехамчаш а лаьрхIа дикагIбола къона болхлой, колхозхой, специалисташ, студенташ ухийтилга, цу лоархIамеча пачхьалкхен гIулакха тIа просвещенеи культураи органий, творчески союзни, кхыча общественни организацей, къахьегама коллективай, массови информаце средствай низаш ма могга дукхагIа вIашагIдеттилга.

КПСС ЦК Политбюро заседане дийцад дукха ха йоаццаш Женеве вIашагIкхийттача хана ергья аьнна яь ваIад а йолаш йола космически ядерни герзий хьакъехьа хургйолча советско-американски переговорашта кийчо ярца дувзаденна дола дешаш. ЙоагIIаш йола решени тIанйцай, цу даькъе цу переговорашка СССР делегацена доагIача организационни дешаех лаьца а.

Ла а дийгIа, къоабалъяьй КПСС Московски городской комитета делегаци фашистски гIаьрахоех Варшава мукъаяьккха 40 шу дизара хетаьча торжествашца дувзаденна Польски Халкъа Республике хиларах лаьца новкъоста В. В. Гришина яь информаци.

Политбюро заседане иштта хьежаб векерашха долча социалистически дегIаухачеи мехкашца цхьана леладу гIулакхаш дегIадоаладара, халкъий машари кхерамзлеи чIоагIъяра даькъерча дуккхача кхыдолча дешашка а.

ТЕШАМ-ДИКАГIБАРЕХ

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШТА РЕГИСТРАЦИ ЯР

РСФСР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча окружной хоржамий комиссеша «РСФСР Лакхехьарча Советe деча хоржамий хьакъехьарча» Закона 99 статьяга хьежжа регистраци яьй РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта:

Крючкова Галина Семеновнана, 1960 шера яьчоа, эрсечоа, Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза доярkана, ВЛКСМ члена, «Красное знамя» яхача колхоза колхозхой коллективо № 958 йолча Наурски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

Виноградов Владимир Михайловича, 1921 шера ваьчоа, эрсечоа, РСФСР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра, КПСС члена, «Автоспецоборудование» яхача Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 953 йолча Ленински хоржамий округе гIолла хьаоттаваьчоа.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча окружной хоржамий комиссеша «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамий хьакъехьарча» Закона 39 статьяга хьежжа регистраци яьй Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта:

Исмаилов Эльмурза Эльбзуровича, 1936 шера ваьчоа, нохчочоа, Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене начальника, КПСС члена, Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене Грозненски аьшкбетонни конструкцей завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 21 йолча Ашхабадски хоржамий округе гIолла хьаоттаваьчоа.

Гапончик Елена Ильиничнана, 1935 шера яьчоа, эрсечоа, «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттеи гази яхара операторa, парте йоацачоа, «Октябрьнефть» яхача мехкдаьттеи гази йоахача управлене болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 33 йолча Витебски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

Григорьева Валентина Александровнана, 1955 шера яьчоа, эрсечоа, Грозненски радиотехнически завода балхаш дIа-хьа декъачоа, КПСС члена, Заводской района Грозненски радиотехнически завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 22 йолча Верхоянски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

Дзгоева Зинаида Георгиевнана, 1938 шера яьчоа, хIиречоа, № 2 йолча Малгобекски больница отделене заведующена, КПСС члена № 2 йолча Малгобекски городской больница медицински болхлой коллективо № 97 йолча Промысловски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

Гарданова Наси Юсуповнана, 1962 шера яьчоа, гIалгIачоа, М. Горьке цIерагIча совхоза комсаш лелаечоа, Малгобекски района М. Горьке цIерагIча комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 99 йолча Тимирязевски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

Батаева Заха Данилсултановнана, 1956 шера яьчоа, нохчочоа, «Кавказ» яхача совхоза доярkана, парте йоацачоа, Малгобекски района «Кавказ» яхача комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо № 100 йолча Чкаловски хоржамий округе гIолла хьаоттаяьчоа.

(Доладур. Ииcтедоалар 2-ча оагIо тIа).

РЕПОРТАЖ

Мишта Iангара доах хьайбаш

БАЛХА ТIА IАТКЪАР

Доккха а зIамига а 1230 бежан кхоабаш ши ферма я Назрановски района «Экажевский» совхоза. ДIадахача шера пачхьалкхга шурей дулхи дохкара планаш тIехкхачашъяьй цар коллективаша.

Хьайбаш леладераштa юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта дика къахьийгад доярхаша Картоева Раяс, Оздоева Золовбана, Алиева Умакулсума, Мутиева Катишта, Iаьсий леладеш йолча Точиева Маржана, скотникаша Картоев Хьусена, Кациев Ахьмада, кхыбараша. Иштта, Картоева Раяс хIара ше хьожача Iаттагара 2560 килограмм шура яьккхай, планагIа яккха йоагIар 1800 килограмм йолаш, 2200 — 2350 килограммага дIакхоачаш шура яьккхай шоаш Iуналдеча доахангара вокх доярхаша а.

Укх деношка тхо нийсделар совхоза № 2 йолча ферме. Цига кхоабараш швидски Iаьржа-боархача фух долеи племенной хьайбаш да. Доахан гIийла дац. Гуш да уж во ца кхоабилга. Лостам болаши цIенеи я хьайбаш дIаоттадаь лоаттаду корпусаш. Хьаьшка шортта силоси йоли уллар. Делкъа ха хьатIа а кхаьча фо кхетийта бешкарта арадаьхадар детташ дола доахан. Специалистий тIахьожам ца эшаш шо-шоай де дезаш дола балхаш деш боахкар скотникаш, доярхаш, механизмашка хьожаш бола слесараш.

Болх беш яр шинна а фермерча болхлошта лаьрхIа йола столови. ХIама диаьчул тIехьагIа салаIа йиш йолаш хоза кийчъяь цIе уголок а я из чуйолча доккхача цIеношка.

Доярхаштеи скотникаштеи балха барцкъаш далара а йоакхо яьй совхоза кулгалхоша. 1983 шера кийчдаь хинначунца нийсдича дуккха дукхагIа да дIадахача шера Iалашдаь доакъар. Во я ала йиш йолаш яц силос, йол.

ХIаьта а январь бетта шинна а фреме шура кIезигагIа йоаккх. Нагахь санна 1984 шера 16 январе хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 6,5 килограмм яьккхаяле укх шера цу дийнахьа яьккхар 5,1 килограмм мара яц. Фуд шура лягIъялара бахьан?

Ферма болхлоша, бригадира Гагиев Ахьмада, специалисташа яхачох дIадахача шера декабрь беттеи укх шера 6 январь хьатIакхачалцеи рационагIа тела еза концентраташ а йоацаш ма доагтIара дика кхаьбадац хьайбаш. Цул совгIа ферме доакъара цех ца хиларах долаш дола доакъараш ше долчча тайпара хьаьшка дIадехка дезаш хиннаб болхлой.

— Концентраташта лаьрхIа юхе ца дуташ деррига ялат заготзерно дIачудалийтад тхога, пятилетка план диъ шера кхоачашъяра. ХIаьта фуна лаьрхIа пачхьалкхенна дIачуеннача хьаьккIех тхона хьаяла йоагIаш хинна комбикорма а январь бетта пхелагIча дийнахьа мара хьаэца вIаштIехьдаьннадац. Из гIулакх иштта нийсдаларах цу цхьан беттеи пхе дийнахьеи 15—20 тонн шура кIезигагIа яьккхай фермашка,— аьлар совхоза керттерча бухгалтера Татриев Халатеи профкома председателa Ужахов Ахьмадеи.

Цхьадолча даьке цар яхар бакъхилар хьахьокх кобикорм тела йолаяьча дийнахьа денз шура тIаеттaлуш хиларо. Иштта, 5 январе хIара Iаттагара яьккхачунца нийсйича 16 январе яьккхар 1,4 килограмм дукхагIа я. Лоацца аьлча, ма молла барда а луш, рационага хьежжа концентраташ а кхы тайпа доакъараш а телаш дикагIа кхаба доладелча гIоне шура дукхагIа лу доахана.

Массехк шу да № 2 йолча ферме керда корпусаш хьалъяь а цига племенной доахан кхаба дIаоттадаь а. Цхьабакъда, лаьрхIа кийч а деш доакъар дIатергдола цех ший ханнахьа хьалъяьяц. Из хилча дуккха дукхагIа хургьяр хьайоаккха шура, вIаштIехьдаргдар доакъара кхом бе.

— Декабрь бетта мара сметни документаш хьаденнадац тхона институто. Эшаш йола оборудовани хьатIа а ена хIанз тхоай гIишлош хьалъерий низашца доакъара цех хьалъе йолаяьй оаха, — йоах совхоза директора Галаев Яхьъяс. — Бакъда, ялх бутт ха эшаргья цу гIулакха.

Гуш да укх Iай из болх беш хургйоацилга. Цудухьа къаьстта боккха теркам тIабахийта беза доакъарий кхом бара, хьежа а деш хьайбаша дикагIа дуаргдолча тайпара уж хьаьшка дIадехкара.

ДIадахача шера хIара бIаь Iатта тIехьара 59 Iаса мара хьакъоастадаьдац фермашка, планагIа хила доагIараш 82 долаш. Уж геттара кIезига да. Искусственни осеменени яра гIулакх цIенхаштта ца леладарах нийсденнад из хIама. Цул совгIа доахан а шоай хан-ханнахьа дахкац, царех цхьадараш Iаьхара дусаш моттигаш а нийслу. Шура алсам ца йоаккхийташ чIоагIа духьале ю цу кхоачамбоацараша а.

Тхо хиннача дийнахьа а болх беш яцар искусственни осеменени еш йола пункт. Цига хила везаш вола Мартазанов Iалихан, совхоза директора яхачох, района юртбоахама управлене приказагIа массехк бетта деша вахийта цIагIа воацаш ва. Цун когаметта цхьаккха саг хьожаваьвац.

Массехк градусага дIакхоачаш ара шийла яле а болх беш яцар йIовхал луш йола котельни. Из бахьан долаш шийла яр зIамига Iаьсий чудолча корпусе. Цул совгIа дIайха хий а дацар. Болхлоша яхачох массехк дийнахьа котельне солярка а доацаш болх ца беш латташ. Доагор цу дийнахьа хьатIаденадар. Амма, машинист Баркинхоев Хьажбикар балха хьавенавацар.

Иштта, цхьаццa халонаш нийслой а шоай балхаш лерттIа чакхдаха гIерташ хьинар ца кходеш къахьегаш бар болхлой. Шелало цIийдаь ший кулгаш дага а ца доагIаш ара Iодоассадаь латтача варденнача чана юкъера Iаьсашта кIалхьарцара мегаргдар хьахоржаш йоаллар царга хьожаш йола Точиева Маржан.

— БIеха ча кIалхьарцача Iаьсаша из дуъ. ТIаккха царна лазар хул. ЦIена ча хьатIа ца дарах иштта лайла кулгаш а хьекхаш ер харжа дезаш я со. — яхаш чIоагIа раьза а йоацаш дувц Iаьсий леладечо.

Шоаш хьамелдер дог а лазаш ду ферма болхлоша. Къаьстта бIарг тIаотташ яр Точиева Маржана Iаьсий чудоахка корпус. ХIаьта зIамигача бераштa ше гIулакхдеш санна хеташ боккха лоIам а хулаш доал ду по царна.

Иштта хьинаре къахьегаш боахкача хьайбаш леладерий хьашташ кхоачашдара йоагIаш йола йоакхо яц Назрановски райпотребсоюза кулгалхоша а. Шоашта эшаш долча даарехи промышленни товарехи хIама эца йиш йолаш бац фермашкара болхлой. Наггахьа мара ягIац автолавка. Еча а хьаэца хIама хилиц цу чу.

— Тха столове Iалаьмате дика моттиг я хьадена кондитерски а кхы тайпа а товараш Iодахка. Шекар, чай, конфеташ, печенеш, кхы дараш автолавкаца хьадеча аз айса дIадохкаргдар. — йоах № 2 йолча ферма столове заведующе Точиева Эсета.

Укх шера цхьоалагIча квартале пачхьалкхенга 150 тонн шура йохка езаш ба совхоза хьайбаш леладераш. Из чоалхане гIулакх лерттIа кхоачашде коллектива аьттув баргба уж вай лакхе дийца кхоачамбоацараш сихха дIа а даьха хьалхалаттарий балха опыт шерра дIайоаржайича.

С. АУШЕВ.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обкома бюро, НГIАССР Министрий Совет, облсовпрофа президиум, ВЛКСМ обкома бюро хьежай 1984 шерарча городий, районий, промышленноста, гIишлошъеча, бувзама, транспорта, торговлеи, бахача наха бытовой гIулакхаш деча предприятей къахьегама коллективий социалистически яхьа итогашка.

Решени тIанйцай планаши социалистически декхараши кхоачашдеча производственни хьокхамаш лакха хиларца ер моттигаш хьожае:

Районашта юкъе:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш

ХЬАЛХАРА МОТТИГ

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНА.

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

НАДТЕРЕЧНИ РАЙОНА.

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Диплом а луш

КХОАЛАГIА МОТТИГ

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ А IИЛМА-ПРОИЗВОДСТВЕННИ А ОБЪЕДИНЕНЕШТЕИ УПРАВЛЕНЕШТЕИ ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш, республикански Сийлен улга тIа йоаккхаш

ХЬАЛХАРА МОТТИГ

Втречни плани продукции дIаяхьийтара задании 105 процент, поставка яр — 100 процент, къахьегама овсарле лакхъяр — 107,2 процент кхоачашъелга Iалашдаьча

«Промавтоматика» яхача Iилма производственни объединенена.

Товарни гIишлош яра продукце план 109 процент, подрядни гIишлош яра-монтажни балхий яр — 101 процент кхоачашъяьча, къахьегама овсарле лакхъяра задани 1,5 проценти продукцега дIадодар лохдара задани 1,1 проценти тIех кхоачашъелга Iалашдаьча

— «Чечениигушводстрой» яхача гIишлошъяра управленена.

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш республикански Сийлен улга тIа йоаккхаш

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

Встречни плани продукци дIаяхийтара задании 103 процент, поставкай яр — 100 процент къахьегама овсарле лакхъяр — 102 процент кхоачашъелга Iалашдаьча

— ССР Союза 60 шу дизара цIерагIча «Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединенена.

ГIишлош ярамонтажни балхий план 104,7 процент, къахьегама овсарле лакхъяр — 104,3 процент кхоачашъяьча, балхашка дIадодар планах лаьрхIачул совгIа 5,3 процент лохдаьча

— «Грознефтехимстрой» треста.

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом а луш республикански Сийлен улга тIа а йоаккхаш

КХОАЛАГIА МОТТИГ

Продукци дIаяхийтара план 103 процент, къахьегама овсарле лакхъяра яр — 103 процент, договорни поставкай яр — 100 процент кхоачашъяьча

— Грознефть» производственни объединенена.

Промышленни продукци дIаяхийтара задани 103 процент (1983 шераца нийсдича 8 процент лакхъеннай), къахьегама овсарле лакхъяра план — 107 процент кхоачашъяьча

— «Аргунводпром» объединенена.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш Сийлен улга тIа а йоаккхаш

ХЬАЛХАРА МОТТИГ

«Старогрознефть»» оалача мехкдаьттеи гази йоахача управленена,
Горячеводски бурув тохара балхий управленена,
СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода,
«Автоспецоборудование» яхача грозненски опытно-экспериментальни завода,
объединенни грозненски ТЭЦа,
производственни текстильно-галантерейни объединенена,
Наурски чхьагIар доаккхача завода,
«Промжелдортранс» объединенена,
машиннаькъа тIарча почтамта,
Нохч-ГIалгIай цементни завода,
Нохч-ГIалгIай гIишлош еча управлене № 7 йолча гIишлош яра-монтажни управленена.

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш республикански Сийлен улга тIа а йоаккхаш

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

«Октябрьнефть» яхача мехкдаьттеи гази йоахача управленена,
Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода,
«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода,
«Трансмаш» завода,
Малхбузен электрически сеташта,
чхьагIара-коньячни комбината,
«Межхозлес» объединенена,
№ 7 йолча Грозненски монтажни управленена,
«Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей завода,
ГрозНИИ институтa,

КПСС обкомо, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Диплом а луш, республикански Сийлен улга тIа йоаккхаш

КХОАЛАГIА МОТТИГ

Старогрозненски бурув тохара балхий управленена,
«Чечингражданпроект» институтa,
Электромеханически завода,
«Нефтехимзапчасть» оалача грозненски завода,
кога гIирса фабрикана,
«Гроэтрубопроводстрой» треста ПМК,
Грозненски радиотехнически завода,
«Чечингсельстрой» треста ПМК-557.

* * *

Шера дола социалистически декхараш толамца кхоачашдарах республикански Сийлен книжка тIа хьойла

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОН.

ГРОЗНЕНСКИ БИОХИМИЧЕСКИ ЗАВОДА БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Планаши социалистически декхараши кхоачашдеча хьокхамаш лакхдарах, хьинаре общественни болх барах, Грозненски биохимически завода 50 шу дизарца дувзаденна Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Гургеньянц Алла Ивановнана — центральни заводской лабораторе начальника;

Ефремова Нина Федоровнана — растворителий цеха начальника заместителa;

Кириленко Альбина Анатольевнана — завода керттерча технолога;

Мурашова Мария Ивановнана — доакъара витамин цеха начальника заместителa.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

Гор. Грозный, 1985 ш. 24 январь.

ПАРТИЙНИ ВАХАР: БАЛХА СТИЛЬ

КОММУНИСТИЙ ЙОАКХОНЦА

КПСС XXVI съезда, цул тІехьагІа хиннача Пленумий решенеш кхоачашъяра къахьегамхой оарцагІ а боахаш болх беш я «Красное знамя» яхача колхоза партийни организаци. Цун балха керттера лостам ба мехка Кхачан программа кхоачашъяра нах оарцагІбахар.

Масала, цехови партийни организаци вІашагІ а елла хьайбаш леладеча болх беш ва 18 коммунист. Цуйна юкъейоагІаш я кхо партгруппа: цаІ — жа леладеча ферме, шоллагІъяр — шурий-товарни ферме, кхоалагІъяр — шурий комплексе. Ерригача къахьегама коллективашта партийни кулгалделга, партийни дош хьайбаш леладеча къахьегача хІара болхлочунга дІакхоачаделга, массанахьа а кхолламеи доагГІача тайпареи безаме микроклимат хулга, хІара дийнахьа хьадер дукхагІа хулийтилга Іалашдара эша хьалаш вІашт Іехьдаха таро лургйолаш дІаувттабаьб коммунисташ.

Парте воацачоа масал да коммунист принципиальни, гІулакха тІера, бакъдолчоа тІакхувш хилар. Уж оамалаш йоахкаш саг ва воккхагІвола жаІу А. Саламов. Боккха тешам беннаб цох коммунистий, шоай партгрупоргалла хержав цар из.

Ийс коммунист чувоагІа партгруппана. Царех бархІ саг боккхагІбола жаІуй а болаш болх беш ба. Шо-шоай бригадашка парторганизатор ва хІаравар. Коллективе кхетам балара болх беш, дисциплина чІоагІъяраи къахьегам дикагІа вІаштІехьбаккхараи тІехьа къовсам лоаттабеш, жа леладеча товарни фермай кулгалхоштеи специалисташтеи шоашкара доагГІаш дола практически гІо деш, тІайша декхараши планаши кхоачашъяра шоашта хьалхашна латта бехктохаме декхараш дизза кхоачашдеш хьабоагІа уж.

Кердадар, хьалхалаттар дІадоладераш шоаш хиларга хьежжа коммунисташа йоккха терко тІаоз шоай боахаме бригадни хьисапе болх вІаштІехьбаккхара дешашта. Формально из юкъе йоалаяь-м ши шу ха я, бакъда, хьайбаш леладерий балха тІа хайра хувцаленна хІама дац хІанзарчоа. Шоай балха тІа тІеххьара хьахулаш дар дукхагІа хилийтара деррига доржаІуша хьалха а. Тахханара декхар да къахьегам вІаштІехьбаккхараи цох алаши телараи йола система эргалкхар, бригада члений декхараш дизза къоастадар, хІаман кхом бараи хьурмат дараи оамал йолаш болхлошта кхетам балар, экономически даькъе кердача тайпара уйла йитар. Цу лостамагІа болх беш я хІанз партгруппаш.

Виъ коммунист ва цхьоалагІча шурий - товарни ферме. Парткомо чІоагІъяьча планагІа болх беш я МТФ партгруппа. ХІара коммуниста еннай бехктохаме поручениеш. Паччахьалкхенга шура, дулх дохкара планаш кхоачашъяра тІахьожабаь организаторски кхетам балараи хьинаре болх беш, эшшача оагІорахьа лостам а телаш, общественни организацей балха кулгаллеш хьайоагІа партгруппа.

Партийцашца чІоагІъяьй колхоза шурий комплекс а. Цу лоархІамеча производственни участка керте латташ ва парткома член коммунист М. Кушаев. Из ва укхазарча партгруппана кулгалдер а.

МоллагІча балха, цу даькъе организационно - партийни а болчун, мах бу тІеххьара хьахулаш долчох. ХІаьта цу хьакъехьа хьахиннар да хьайбаш леладераша паччахьалкхенга шура, дулх, тха дохкара шоай планаш кхоачашъяь хилар.

Лакхлуш латт укхаза дулха кхоабачеи деттачеи доахана, же продуктивность. Къаьстта дика гуш да из шурийна кхоаба доахан леладеча. Шура яккхара шера план 1560 тонн йолча яьккхар я 1686 тонн, хІаьта паччахьалкхенга йохка езача 1370 тоннал совгІа ехкар 170 тонн я. ХІара Іаттагара планагІа 2500 килограмм шура яккха декхарийла бар колхоза доярках, хІаьта юкъера лаьрхІача цар дІадахача шера хІара кхоабача Іаттагара яьккхай 2693 килограмм шура. Социалистически яхье хьалха латташ хьабоагІа доярках И. Батиева, З. Борщигова, З. Амаханова, Г. Крючкова, кхыбараш. Цар яьккхай колхозе эггара дукхагІа шура. Белгалдаккха деза заводе дІайохьийташ йола шура хьоанал лакха а йолаш, дукхагІча даькъе лакхерча категорех хилар а.

Белггала ала деза доярках Крючкова Галина Семеновнах. Ше кхоабача хІара Іаттагара цо яьккхай 3232 килограмм шура. Из колхозе эггара лакхагІа бола хьокхам ба. Г. Крючковай хьаьналча къахьегама хам беш колхоза коллективо Наурски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидаталла оттаяй из.

Хьайбаш леладерий толамех дувцаш хьоахаданза Іе йиш яц цар идеологически Іалашонах а. Къаьстта дувца деза хьайбаш леладерий агитколлективах. Парте районни комитета рекомендацегІа колхоза хІара цехови парторганизаце вІашагІъеххай агитколлективаш (хьалха цаІ мара яцар). Цу гІулакхо аттача даьккхар идеологически актива кулгалдар, хоадам болчча цхьан ларда тІа баьккхар цун болх. «Знание» общества лекторийи политинформаторий группанеи хІанз кулгалдер партком я. ХІаьта агитаторий балха лостам телараш я цехови парторганизацеши партийни группаши.

Фуд цох хьахиннар? Цкъадале, шоай отраслех нахаца бу кхетам балара болх оперативнегІа, хоадамболлашагІа бе таро лу цо. ШоалагІа-дале, цу хьакъехьа гІо дехара ваха везац парткоме, цу метте де йиш я новкъостал.

Хьалха а сацна пхе лостамагІа болх беш я агитколлектив: мехка политически экономически вахар, социалистически яхь, хьехамчалла, атеистически пропаганда, интернациональни кхетам балар. Хьайбаш леладеча цехе верригга 14 агитатор ва. Царна юкъе эггара хьинарегІа бараш ба парткома членаш, боккхагІбола жаІуй М. Кушаев, П. Магомадов, техник-осеменатор А. Гайрбекова.

Коммунистах, агитаторах Гайрбекова Асмартах белггала ала деза. Дукха ха йоаццаш доярка яр из, шура яккхара хьокхамаш лакха хиларца йовзаш яр. Техникуме заочно деша эттай из. Асмарт хьожайир техникалла - осеменаторалла. Шийна тІадилла декхар цІена кхоачашду цо. А. Гайрбековай общественни балха лостам — къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам балар. Бакъда, духхьал из ший декхар кхоачашдаь Іеш яц А. Гайрбекова. Социалистически яхьа дешаех, КПСС чурча а арахьарча а политиках дувц цо. Асмарт я дика хьехамча а — доярка балха опыт йІаьхий я цун, кагирхошта дІаІомаде дукха да.

Безаме къамаьл деш, юкъе латташ саг а воацаш, дага воалача хана дикагІа гучайоал сага оамалаш, дикагІа йовз цун таронаши кхоачамаши, аттагІа да общественна пайданегІа хургдолаш царех пайда эца. Иштта йолча кхетам балара индивидуальни балха методах пайда эц дукхагІа долча даькъе агитатораша. ХІаьта массови формаех аьлча — уж ерригаш а гуччахьа я. Фермай къахьегамхошца итташ беседаш яьй хьайбаш леладеча цеха дикагІйолча агитколлективо. Социалистически яхь вІаштІехьйоаккхача, пенгазеташ арахецара парткома, профкома дика гІо ду агитатораша, хьайбаш леладерий къахьегамеи салаІареи хьалаш доагГІача тайпара вІаштІехьдахара йоакхо ю. Аьлча кхоачам ба, боахама фермашкара цІе уголокаш районе эггара дикагІа лоархІаш хилар.

Шоашца кІезига беседаш ю, социалистически яхь эсала лоаттаю, хьехамчаш бац, къахьегара а салаІара а мел эша хьалаш дац ала йиш йолаш бац фермай къахьегамхой. Шоайех еш йола партийни йоакхо дика йовз хьайбаш леладераштa, цудухьа болх а тІехдика бу цар.

Н. ЛАЗАРЕВ.

Болхлочуй уйлаш

ТЕРКО Е САГ ВАЛАРЕ...

ЧЮАГІА йоакхо ю вай мехка кхалсага, къаьстта дукха бераш долча наьна. Кхалсага болх аттача боаккхаш хІамашъютта машинаш, пылесосаш, кхыйола хІамаш арахийцай паччахьалкхено.

Из иштта дале а, доккха дукъ да дукха бераш долча ноаношта тІалаттар, барзкъа дитта, аьшк тоха, кхача кийчбе хІаьта а ма безий цар.

1100 цІа дах тха юрта — СурхотІа. Царех дукхагІбола дезал дукха бераш да оаларех ба. ХІаьта кІезига бац юрта ийситт бераш дараш а. Цхьабакъда, дукха да тхона хІанз а эшараш.

Сел йоккхача юрта массехк моттиге мукъагІа а хий дац. Оаха хий тІадоаха моттиг бІаргаяйча нах цецбаргба. Доккхача аьле чу Іочуводдача йоаллача цхьан турбагІа хьаетташ латт кІедж. Цига ши кхалсаг дІаэттача, вокхарна кхы моттиг а хилац уж ведараш а йиза лакхе хьалтІабаллалца. ХІаьта аьхки цахаддаш догІаш делхаш ха а ма йоагІий. Хоттала ког лайже хийле Іолег цига хий да бахараш. Іай хІаьта а вета а шаьра ма йий. Цигара ши ведар хий а дахьаш хьо чуяле кукали ха йоал. Дукхача дезале ткъо ведар еча а халла мара тоъац, Іан замалахьа хІаьта а. Доаханна моладе, цІагІарча гІулакхашта доаде — массагІ да уж хий эшаш дараш!

Кхыметтел доаханна хий моладе цхьа ний а яц юрта. Цул совгІа, дийнахьа а бус а Іоухаш зехьа довш латта из хий лакхехьа шаьрача моттиге хьалтІа а даькхха, дІакъувларгдолаш кран а елла, моттиг йича, хин ресурсаш кхоелга а хулар цунах.

Лакхехьа дувцаш дар дукхача кхоачамбоацарех цаІ мара дац. Вайна махарра балха йолча цІеннаьна массаза а вІаштІехьа далац цІагІа маькх хьае. Цудухьа хийла тика тІара из эца даха дезаш хул. Бакъда, СурхотІарча тика тІа ший ханнахьа маькх хьа а ена дикахетар-м хургдац цхьаннена а! Шиъ-кхоъ сахьат доаккх юртахоша маькх ярга хьежаш а цунна очерадагІа латташ а. Хийла из хьа ца кхоачаш е вІалла Назранера хьал ца яхьаш вус юххера а.

Уйла ел болх мишта булургба иштта хьалаш хилча, лакха хургйий укх юрта бахача наха беча балха овсарле?

ХІаьта тхона медицински гІулакх делгах лаьца-м дувца а эшац. Медпункте болх беш йолча юкъера медицински образовани йолча персонала гІо ца дой е хьай коа-карта машин еце, вала а мукъа ва-кх хьо лорий гІо доацаш, хІаьта цІаьхха хирургически а кхыдола а гІо эшаш лазараш а ма хулий. ХІама дацар «Скорая помощь» хьаеха юрта болх беш телефон яларе а. Шера кхозза а болх беш хилац из. Нагахьа сенна цІи яьнна, из йоае гІо деха, е кхыдола хатар хинна районера оарц деха дезаш моттиг нийсъелча, диса да-кх тхо цу телефоно тхона гІойле ца еш.

5900 саг вахача юрта кхыметтел бани а яц, тхоай юрта болх бераш боацаш, дукха ба Назране, Орджоникидзе, кхыйолча моттигашка балха ухаш бола нах. ТІаккха сайрийна е мукъача деношка а цІенбала, лувча юрта бани яларе дика хургдар. Цхьабакъда, цу тхона эшаш долча гІулакхий уйла еш цхьаккха а вац е юрта а е районе а.

Массадар а кІалдита да хІанз тІехьарча хана ерригга юрт цІаьхха электрически сердал дІа а йовйий юташ хилар. Из сендухьа да кхетаде хала дац. Назрановски районе йоагІачул шозза, кхозза дукхагІа йоагаю электроэнерги. Цхьан тайпара кхом бара режим ца оттайича мича йоал цунна, цудухьа хІара ден а бус а дІайоаю электричество массехк сахьата.

ХІАНЗ дувцаргда вай из дІайоаярах хулчох. Цкъадале, шелал дала доахкаш, цхьаккха урок а ца юлуш пальтош тІаювхаш дагІа школашкара бераш, царех дукхагІдараш цамогаш а хиле школе хьа ца ухаш дус тІаккха. Кхо урок йоаллаше баьдлу, тІаккха школьникаш чубохийт сердал ца хилча дІахо деша йиш а йоацаш. ХІаьта СурхотІа йиъ школа я. ШоалагІ-дале, юртара болх беш бола нах а балха тІера боал баьдъелча.

Дерригача дунен цІей да Керда шу СурхотІара нах дІадахача шере 31 декабрера укх шера 6-ча январе кхаччалча сердал а йоацаш баьгІаб.

Электроэнерги лорае а цун кхом бе а беза, цхьабакъда, нийса дац цхьаццаболча наха счетчикаца йоацаш совлен прибораш, йоккхий плиткаш йоагаеш лечкъаеш йола электроэнерги берий дешаре, балха хан чотагІа юхаметтаувттаеш хилча. Сона хетаргахьа нийсагІа хургдар районо электроэнергех пайда ийбара тІехьа мабоагГІара тІахьожам а лоаттабеш, паччахьалкхен зе а деш, совлен из йоаеш бераш боагГІача бехктохаме озаре. Нагахьа, йоаянза цаІ йоалаш сердал районе дІайоаеш хилча, бакъахьа дар школаш, учрежнеш, кхыйола болх бу моттигаш дІакъайлачул тІехьагІа йоайоре.

Цхьа почтальон мара вац ерригача юрта, из кхоавац ший ханнахьа кхыметтел доагІа каьхат, телеграмма дІакхайчийта, кхыйолча корреспонденцех-м дувцилга а яц. Іа яздейта газеташ, журналаш дукхагІйолча хана мичахьа да ца ховш дус.

Уж цхьадола гІулакхаш арахьара низ ца эшаш нийслургдолаш хила а мегар, цу гІулакха юрта Совет дІаоарцагІа йоаларе.

Хийла вІаши дагабувлаш хул уж кхоачамбоацараш дувцаш юртара нах, къаьстта кхалнех, хІана аьлча бытацара гІулакхаш дукхагІдолча даькъе тхона тІадусаш да.

Районерча а юртарча а партийни паччахьалкхени органашта тхоаш вІалла дага а дохий-теш, аьнна, хет тхона. ХІаьта тха быта хьалаш аттагІа хилча, тхога мукъа ха дукхагІа яларе тІакхувш йоагІача тІехьенна боагГІаш бола кхетам бала дикагІа аьттув барг бар тха. Из, вайна махарра, тахан вайна хьалхашка латташ дола эггара бехктохамегІа а чоалханегІа а дола декхар да.

Л. АУШЕВА.

СурхотІарча № 1 йолча юкъерча школа кочегар, нана-турпал.

ТЕШАМ-ДИКАГІБАРЕХ

(Чистедоалар. Доладур 1-ча оагІо тІа).

Тепсуркаев Мовлат Шамсудиновича, 1932 шера ваьчоа, нохчочоа, «Новосельский» совхоза бригадира, КПСС члена, Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 58 йолча Ачхой-Мартановски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Захаев Лечийна, 1936 шера ваьчоа, нохчочоа, «Лермонтовский» совхоза механизированни отряда начальника, КПСС члена, Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 63 йолча Катыр-Юртовски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Цумаева Петимат Султановнана, 1955 шера яьчоа, нохчочоа, Грозненски телеграфа телефонисткана, парте йоацачоа, Ленински района Грозненски телеграфа болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 2 йолча Дзержински хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Батукаева Сецида Мавдиевнана, 1958 шера яьчоа, нохчочоа, Грозненски производственни швейни объединене швеяна-мотористкана, КПСС члена, Ленински района Грозненски производственни швейни объединене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 5 йолча Киевски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Басина Элиссо Даниловнана, 1937 шера яьчоа, эрсечоа, № 2 йолча юкъерча школа математика хьехархочоа, КПСС члена, Ленински района № 2 йолча юкъерча школа болхлой коллективо № 10 йолча Лермонтовски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Павлов Михаил Павловича, 1923 шера ваьчоа, эрсечоа, Л. Н. Толстоя цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета ректора, КПСС члена, Л. Н. Толстоя цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета студентий, профессорско-преподавательски состава, гІулакхерча наьха коллективо № 11 йолча Московски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Романов Юрий Павловича, 1962 шера ваьчоа, эрсечоа, «Гикаловское» яхача производственни объединене тракториста, ВЛКСМ члена, Грозненски района люцерна ги кхедеча «Гикаловское» яхача Нохч-ГІалгІай производственни объединене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 71 йолча Гикаловски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Шагиниева Язмана, 1940 шера яьчоа, нохчочоа, «Кулаpинский» совхоза дояркана, КПСС члена, Грозненски района «Куларинский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 73 йолча Куларински хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Занина Раиса Андреевнана, 1958 шера яьчоа, эрсечоа, «СевКавнефтегазпереработка» яхача производственни объединене оператора, ВЛКСМ члена, Грозненски района «СевКавнефтегазпереработка» яхача производственни объединене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 76 йолча Побединиски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Малашкина Валентина Владимировнана, 1941 шера яьчоа, эрсечоа, «Старогрознефть» НГДУ № 4 йолча цеха мехкдаьтта даккхара оператора, парте йоацачоа, Грозненски района «Старогрознефть» яхача мехкдаьттеи гази йоахача управлене № 4 йолча цеха болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 77 йолча Правобережненски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Гайтамиров Ширвани Хасановича, 1934 шера ваьчоа, нохчочоа, «Атагинский» совхоза механизированни отряда звеньевойна, КПСС члена, Грозненски района «Атагинский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 79 йолча Староатагински хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Исаева Валентина Николаевнана, 1956 шера яьчоа, эрсечоа, «Горскнефть» яхача мехкдаьттеи гази йоахача управлене оператора - коллектора, парте йоацачоа, Надтеречни района «Горскнефть» яхача мехкдаьттеи гази йоахача управлене болхлой инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 103 йолча Горагорски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Хаджиев Шамсудена, 1930 шера ваьчоа, нохчочоа, Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 2 йолча гІишлой - монтажни управлене бригадира, КПСС члена, Нохч - ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 2 йолча гІишлой-монтажни управлене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо Заводской района № 29 йолча Строительни хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Вагапов Хабибула Баудиновича, 1932 шера ваьчоа, нохчочоа, электромеханически завода бригадира, КПСС члена, Грозненски электромеханически завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 45 йолча Ханкальски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Закаева Зарган Алиевнана, 1965 шера яьчоа, нохчочоа, «Надтеречный» комсий совхоза комсаш лелаечоа, ВЛКСМ члена, «Надтеречный» комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 105 йолча Надтеречни хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Котиев Ахмет Магомедовича, 1941 шера ваьчоа, гІалгІачоа, «Электроинструмент» яхача Назрановски завода слесаря-инструментальщика, КПСС члена, Назрановски района П. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» яхача завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 108 йолча Восточни хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Ужахов Мусса Багаудиновича, 1957 шера ваьчоа, гІалгІачоа, «Назрановский» совхоза тракториста, парте воацачоа, Назрановски района «Назрановский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 109 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Нальгиева Лиза Юсуповнана, 1957 шера яьчоа, гІалгІачоа, Назрановски трикотажни фабрика швеяна-мотористкана, ВЛКСМ члена, Назрановски трикотажни фабрика болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 111 йолча Назрановски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Симченко Нина Александровнана, 1939 шера яьчоа, эрсечоа, «Советская Россия» яхача комсий совхоза йоккхагІйолча зоотехника, КПСС члена, Наурски района «Советская Россия» яхача комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 118 йолча Ищерски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Казберов Владимир Ивановича, 1960 шера ваьчоа, эрсечоа, В. И. Ленина цІерагІча колхоза тракториста, КПСС члена кандидата, Наурски района В. И. Ленина цІерагІча колхоза колхозхой коллективо № 119 йолча Калиновски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Райдаев Хасана, 1932 шера ваьчоа, нохчочоа, «Ленинский путь» яхача совхоза тракториста, парте воацачоа, Советски района «Ленинский путь» яхача совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 130 йолча Асланбек-Шериповски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Котиева Любовь Якубовнана 1959 шера яьчоа, гІалгІачоа, Грозненски производственни швейни объединене Мужечарча № 3 йолча филиала осноровщицана, ВЛКСМ члена, Грозненски производственни швейни объединене Сунженски района Мужечарча № 3 йолча филиала болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 134 йолча Галашкински хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Гакаева Рая Хароновнана, 1957 шера яьчоа, нохчочоа, Грозненски дулха комбината болхлочоа, парте йоацачоа, Шалински района Грозненски дулха комбината болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 154 йолча Аргунски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Тарамова Бирлант Нурдиевнана, 1960 шера яьчоа, нохчочоа, «Кавказ» яхача коа тІарча оалхазарий фабрика птичницана, ВЛКСМ члена, Шалински района «Кавказ» яхача коа тІарча оалхазарий фабрика болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 157 йолча Буденновски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Закриев Адам Салаудиновича, 1954 шера ваьчоа, нохчочоа, «Чечингсельстрой» треста ПМК-920 комплексни бригада бригадира, КПСС члена, «Чечингсельстрой» треста Шалински района № 920 йолча дІа-юха ухача механизированни колонна болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 159 йолча Герменчукски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Саидов Баудин Магомедовича, 1933 шера ваьчоа, нохчочоа, «Джалка» яхача совхоза № 2 йолча тракторно-полеводчески бригада бригадира, КПСС члена, Шалински района «Джалка» яхача совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 160 йолча Кавказски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Кукаева Марет Аюбовнана, 1957 шера яьчоа, нохчочоа, Нохч-ГІалгІай шекара завода аппаратчицана, парте йоацачоа, Шалински района Нохч-ГІалгІай шекара завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 162 йолча Кутузовски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Осмаева Марет Баудиновнана, 1945 шера яьчоа, нохчочоа, «Аргунводпром» яхача производственни объединене токара, парте йоацачоа, Шалински района «Аргунводпром» яхача производственни объединене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 164 йолча Мескер-Юртовски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Газдиева Зайнаб Залимхановнана, 1958 шера яьчоа, гІалгІачоа, С. М. Кирова цІерагІча колхоза дояркана, КПСС члена, Сунженски района С. М. Кирова цІерагІча колхоза колхозхой коллективо № 135 йолча Карабулакски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Тохова Молотхан Михайловнана, 1960 шера яьчоа, гІалгІачоа, Сунженски райбыткомбината портнечоа, ВЛКСМ члена, Сунженски района Сунженски райбыткомбината болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 137 йолча Красноармейски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

Умаев Лорсхаджи Магомедовича, 1958 шера ваьчоа, нохчочоа, «Зори Кавказа» яхача комсий совхоза тракториста, ВЛКСМ члена, Шалински района «Зори Кавказа» яхача комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 166 йолча Октябрьски хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Эсмухамбетов Наурды Акватовича, 1927 шера ваьчоа, ногІечоа, «Шелковский» госплемзавода воккхагІволча жаІуна, КПСС члена, Шелковской района «Шелковский» паччахьалкхен племенной завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо № 173 йолча Новощедрински хоржамий округе гІолла хьаоттаваьчоа.

Атиева Валентина Дмитриевнана, 1958 шера яьчоа, эрсечоа, «Червленский» колхоза дояркана, ВЛКСМ члена, Шелковской района «Червленский» колхоза колхозхой коллективо № 174 йолча Червленски хоржамий округе гІолла хьаоттаяьчоа.

КОТАЛОННА ХЕТАЯЬ

Республике дІахо хьош я «Цу деной сийле йовргъяц» яхача девизагІа еш йола общественно-политически чтенеш.

Селхан КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политически сердалон цІагІа чакхъяьлар цу тематикацара аргІанара доклад. «КПСС — Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало яккхара советски халкъа дегаш урауттадаьри вІаштІехьдаьхари» яхача темах гулбенараштa хьалхашка доклад йир парте Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. И. Семенова.

Цул тІехьагІа зале хиннараш художественни фильмага хьежар.

● *Кхояьча материалий чотагІа*

Дош кхоачашдара...

ЦхьайтталагІча пятилетка тІеххьарча шера кІезигагІа дале а пхе дийнахьа кхояьча материалий чотагІа къахьегарга, аьнна районе эггара хьалха дош деннарех я медицински инструменташ еча Гудермесски заводе болх беш йола коммунист В. Кобелев керте латтача бригада коллектив.

...Іуйре. ДІадоладу массазара балха ди. ХІаранена ший къаьст-къаьста заданеш теп бригадира В. Кобелева: — Тахан вай цхьан юкъа болх бергба кходаьчуи чотагІа, ерригга инструменташ цкъа дІаелча юхаерзаергйоацаш дика хьае еза оаш хІаране.

ДІайолалу пятилетка тІехьарча шерара аргІанара вахта. ХІара слесаря-инструментальщика дика кхоачашду ший производственни декхараш, барт тайна, дисциплина чІоагІа йолаш я цар коллектив.

«Советашка хоржамаш хулача, Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало яьккха 40 шу дузача деношта кердача, кхы а доккхагІа долча къахьегама толамашца накъадаха лаьрхІад оаха» — йоах бригадира В. Кобелева.

Н. БОРИСОВ.

Медицински инструменташ еча Гудермесски завода политинформатор.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

26 январе 35 шу дуз
Инде Республика дІакхайкаяь

«ТХОАЙ ЛОІАМЕ ХИЛАРА ТІЕХЬА, ТХОАЙ КХОАНЕННА ТІЕХЬА»

Инде Республика дІакхайкаяь 35 шу дуза ди хьатІакхоачаш латташ Делера АПН корреспондент Зимин Сергей кхийттав цІи хезача общественни деятелах, Индира Ганде соратницах, Инде къам мукъадаккхара болама доакъошхочох Субхадра Джоших.

— Планета духь-духьача миІинигашкарча миллионаши миллионаши болча наха шоай деррига низаш, ерригга талант дІа а луш шоай кхоане хьае таро ялар да хІанзарча ханара эггара чІоагІагІа хьашт дола декхар. — Уж дешаш геттара дог ураэтта йолаш аьлар соца къамаьл дечо. тІаккха дІахо дувц: — Амма из деррига хила йиш йолаш да машар ца бохе.

Субхадра Джоше цІи дика йовзаш я мехка. Из я Инде Республика бахьан къовсам лоаттабаьча индийски кхалнаьха сий долча плеядана юкъе хиннарех цаІ.

Школе деша лыгІача хана Іийнай Субхадра цкъа британски колонизаторий байракха салют дала ца тугаш. Из дІаьккхай школера. Студентка хиннача хана хьинаре дакъа лаьцад цо къам ший мукъе хилийтара лоаттабаьча къовсаме, из дукхаза лийцай британски Іаьдалаша.

Къам ший мукъагІа долча шерашка профсоюзни боламе болх бу С. Джоше, из керте латт ИНК (И) делийси профсоюзни организацена. Массехказа хийржай из мехка парламента членалла.

— Тхона, къам мукъадаккхара къовсама идеалаца кхетам беннача индийцашта бокъонца ховш да, Америка ВІашагІкхийтта Штаташ керте йола империализма адамлен керттера моастагІа йолаш юсаш хилар. Цо геттара тайп-тайпара дувх барзкъа, хІаьта хозза хІамах кхеташ воацача сага цкъаза хала да цу хІаман бокъонца духтІа вала.

Таханара эггара лоархІамегІа дола декхар да антиимпериалистически къовсам лох цабалийтар. Цу гІулакха хаддаза кхетама болх бе беза наха юкъе, гучаяха еза империализма уйлаши, тийша балхаши. ЧІоагГІа Іаткъаш йола колониализма экономически социальни тІехьале дІаяккхара даькъера Іалаьмате доккхий декхараш латт дегІаухача мехкашта хьалхашка. Цар дІадех Іалаьмате йоккхий средстваш оарцагІъяхар. ХІаьта империализм гІерт тхона герзаш хьаделга качдолла, оаха ахча къели моцали дІаяккхара проблемаш къестаярга а ца ухийташ танкашкеи самолеташкеи ухийтаргдолаш.

Кхалнаьха кІийлеи тІара декхар да экономически социальни бокъоний даькъе маІача нахаца нийсдалара къовсам лоаттабар. Сона хетачох, из декхар дикка шерагІа да, хІаьта из тІемеи машареи даькъерча хІанзарча ханарча керттерча проблемаца юкъарчал доаццаш дувзаденна да. ХІаьта укхаза цхьа никъ мара бац кхалнаха. Тха дегаш машар бахьан къовсам лоаттабераш кахьа да... Машар — из тха берий кхоане.

Инде чакхдаьннад парламентски хоржамаш. Раджив Ганди керте латтача Индийски къаман конгресса (И) тІехьа кхадж тассарца колониализмана, расизмана, империализмана духьала кхадж тессаб индийски халкъо. Цу принципашта тІехьа латт Инди тахан а, дІа ца кхетара болама керте а йолаш.

ХІанзарча дунен тІа машар ца бохийтареи чІоагІбареи гІулакха йола керттера фактор я Советски Союз, — заявлени йир Субхадра Джоше тха къамаьл чакхдоаллаш. — Советски халкъацара доттагІал дукхача шерашка техха да, хІаьта со тешаш я из даим чІоагІлургхиларах.

Сергей ЗИМИН,
АПН соб. корр.

Дели.

Инде Советски Союзо гІо а деш Висакхапатнаме хьалъе йолаяь керда металлургически завод. Цун хьалхара домна Къулбехьен Азе эггара йоккхагІа хургья.

СУРТА ТІА: домна хьалъеча метте болх беш боаххача советски индийски специалистий группа.

С. КАРМАЛИТО сурт, ТАСС фотохроника.

ЦХЬАН МУГIАРЕ А ЛАТТАШ-ЛЕРХIАЧУНГА

1984 шера Къулбаседа Кавказа вежарий автономни республикаша лелаяьча социалистически яхьа итогаш

КПСС XXVI съездеи цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеш чакх а йоахаш, вежарашха йолча автономни республикаша хьинаре къахьегаш чакхдаьккхар 1984 шу — цхьайтталагIча пятилетка дилагIа шу. Экономически а социальни а дегIаахара даькъе керда толамаш даьхад. Халкъа боахама доакъошка сихагIа дегIанхар юкъара производство, тоаделар экономически хьокхамаш, цхьайтталагIча пятилетка дилагIча шера планови заданеши тIайица декхараши тIехкхоачашдир.

КПСС ЦК Октябрьски (1984 ш.) Пленума решенеш, 1984 шера 15 ноябре КПСС ЦК Политбюро заседане ше къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела нов. К. У. Черненкос яь выводаши положенеши чIоагIа къахьегамеи политически хьинар айденна болаш тIаийцар автономни республикай къахьегамхоша.

ЦхьайтталагIча пятилетке социальнии экономически дегIаахара даькъера планаш ханал хьалха кхоачашъяра, КПСС XXVII съезда, Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо йоккха Котало яьккха 40 шу дизара, Стахановски болама 50 шу дизара сийленца накъадахара парте баьча тIахьехама жоп а луш, автономни республикай къахьегама коллективаша тIайидеш да доккхий социалистически декхараш, къаьстта чIоагIа терко еш дар да къахьегама овсарле лакхъяр, арахецача продукцега дIабода мах лохбар, доагора-энергетически материальнии ресурсаш кхояр, шера шин дийнахьа кхояьча материалий чотах болх бар, иштта паччахьалкхен дисциплина чIоагIъяр.

ЦхьайтталагIча пятилетка тIеххьарча шера хьалхарча деношке а денз башха-дика толамаш доахаш дIайолаеннай къахьегама коллективаш, хьинар кхо ца деш къахьег цар планаши тIайица социалистически декхараши толаме кхоачашдара, денгара денга дикагIа болх бар хIара коллектива, хIара къахьегачун сийлен декхар да.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Продукци маьхала яккхарен дукхагIйола наделеш арахецарен цхьайтталагIча пятилетка дилагIча шера план ханал хьалха кхоачашъярах Даьхеина рапорт деннад автономни республикай индустре болхлоша. Планал совгIа мехнага дIанхаьчар итташ миллионаш сомий маьха тайп-тайпара продукци. ХIара республика технически прогрессан экономически потенциала кхоастамбеча индустре керттерча доакъой болхлоша хьинаре къа а хьегаш доккхий толамаш даьхад.

Хьинаре къа а хьегаш, Даьхенна совгIат кийчдаьд Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша. Цар планах лаьрхIачул совгIа даьккхад 147 эзар тонн «Iаьрка дошуви» 66 миллион кубически метр гази.

Планал совгIа электроэнерги, металл, машинаш, оборудовани арахийцай Дагестански, Черсий-Балкхарой, Къулбаседа-ХIирий АССР-е.

Промышленни предприятешка чIоагIа терко яьй халкъа эшаш дола товараш дукхагIа арахецара, уж дикагIа хилийтара. Вай республике уж товараш арахецилга дегIаденад 3 процент, 1983 шера хьадаьрел 13 миллион сома дукхагIа даьд уж соахка.

Дагестански, Къулбаседа-ХIирий, Черсий-Балкхарой АССР-е планал совгIа дикка дукхагIа яьй мебель, кога гIирс, швейни, трикотажни, кхыйола изделеш.

Ерригача автономни республикашка 1983 шера арахийцачул дукхагIа хиннай соахка яйга, кхачан продукци, халкъа эшаш дола товараш арахецача промышленноста кхыча доакъой продукци.

Къаьстта чIоагIа терко яьй юкъарча производства эффективность лакхъяра, цу балха тIа дика къахьегама толамаш даьхад.

Заводашка, фабрикашка, промыслашка, рудникашка дикка дукха балхаш даьд сихагIа къахьегама овсарле дегIакхувлара тIадерзадаь. Ерригача автономни республикашка дикка тIеххкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план, дукхагIйолча предприятешка тIа мел кхийтта промышленни продукци арахийцай къахьегама овсарле лакхъяра чотах. КIезигагIа хулаш латт продукци маьхала яккхарен договорех поставкаш ярен планаш кхоачаш ца еш йола предприятеш. Промышленни предприятешка тIа-тIа дукхагIа хулаш латт паччахьалкхен дикала Знак йолаш арахецаш йола продукци.

Цхьабакъда, 1984 шера итогаша хьахьокхачох, хIанз а тIехьа цхьайолча предприятешкеи участкашкеи хьинаре къахьийгадац. Шоай йолаш йолча таронех бизза пайда ийбац, цхьайолча предприятеша кхоачашъянзар продукци маьхала яккхарен къахьегама овсарле лакхъярен 1984 шера план. Цхьайолча предприятешка кхоачашъешъяц производства эффективность лакхъяра, доагора-энергетически ресурсаш кхояра заданеш, биззача низаца болх бац машинаша, оборудованеша. КIезига моттигаш нийслац балха ха зехьа йоаеш, прогулаш ю, каст-каста болхлой дIахьа бувлаш моттигаш нийслу, из бахьан долаш халкъа боахама дIа ца луш юс итташ миллионаш сомий маьха продукци.

ХIара производственни коллектива керттерча декхарех цаI да къахьегама овсарле лакхъяр, арахецача продукцега дIабода мах лохбар, ма могга кхом беш материальнии къахьегамеи ресурсаш дIаахийтар, пятилетка толаме кхоачашъяра тIаерзае еза хIара производственни участкера предприятера еррига резерваш.

ХIара республике кIезига бац яхье хьалха латтараш, коллективаш, цар опыт шерра йоаржаяр боккха лоархIам болаш гIулакх да.

СелханарчулдикагIа тахан болх бе, кхоана кхы а дикагIа яха принцип ерригIа чакхъяха еза хIара къахьегама коллективе, хIара балха моттиге.

ПРОМЫШЛЕННОСТО 1984 ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Продукци маьхалъяккхара план кхоачашъяр	101,3	102,2	101,5	103,0
Къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяр	101,0	103,0	102,1	103.1
Промышленни предприятеш	147	143	131	196
Царех продукци маьхалъяккхара план кхоачаш ца яьраш	4	4	5	9

ЮРТА БОАХАМ

Автономни республикай агропромышленни комплекс дегIакхувлара даькъе 1984 шера дикка доккхий толамаш даьхад. ДикагIа пайда ийбаьб юртбоахама лаьттаех, техниках, удобренех. Колхозно-совхозни производстве шерра юкъекхийлад къахьегам бригадни формах вIаштIехьбоаккхилга.

БаьцовгIай дуккхача тайпаех йола продукци, массе а тайпа ялат чуэцара шера планаш тIехкхоачашъяьй, кхыйола тайпа продукци дикка дукхагIа яьккхай 1983 шерарчул, кхашкара чубахьаш бола хьувкъам лакхагIа хилар.

1984 шера дика толамаш даьхар хьайбай боахам дегIакхувлара хьанъе а — юрта боахама цу лоархIамеча даькъе а. Ерригача автономни республикай колхозашеи совхозашеи дукхагIа дулх даьккхар.

ЛаьрхIачул дикка дукхагIа шура яьккхар Нохч-ГIалгIай, Къулбаседа-ХIирий, Дагестански АССР боахамашка, дикка дукхагIа фуаш гулдир, колхознии совхознии фермашка дукхагIа шура яьккхар. Ерригача автономни республикай боахамаша кхоачашъяьй паччахьалкхенга доахан, коа тIара оалхазараш, фуаш, шура, тха дохкара 1984 шера план. Цу даькъе 1983 шерарчул дукхагIа ехкай уж продукташ дIадахача шера.

1984 шера колхознии совхознии фермашка дикка дукхагIа кийчдаьд концентрированни гIожа, хьаьна, доакъараш, дика вIаштIехьдаьккха чакхдоаккхаш да доахаи Iангара дахар.

Фермай болхлоша шоай деррига низаш тIадерзадаьд Iан замалахьа доахан ца дойтара, цар продуктивность лакх а еш. 1985 шера планови заданеши тIайица социалистически декхараши толаме кхоачаши тIехкховчашши делга Iалашдара.

КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ЯККХАР 1984 ШУ 1983 ШЕРАЦА НИЙСДИЧА

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Дулх даккхар	106	103	102	101
Еррига яьккха шура	104	102,0	99	102
Котамий фуаш	104	136	104	115
ХIара кхоабача Iаттагара яьккха шура — килограмм	2112	2396	2176	1642

1984 ШЕРА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ КИЙЧЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Доахаи коа тIара оалхазараш	100,2	101	100,4	105
Шура	100,8	101	101	101
Фуаш	107	105	106	105
Тха	107	106	104	110
Хьайбай продукци кийчъяра боарам 1983 шераца нийсбича				
Доахаи коа тIара оалхазараш	105	105	103	103
Шура	103	102	100,6	103
Фуаш	103	107	101	106
Тха	105	107	102	103

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯР

1984 шера гIишлон организацей низаш тIадерзадаьдар производственни, социально-культурни гIулакхашта йола гIишлон объекташ хьалъяра планаш кхоачашъяра. Къаьстта боккха лоархIам болаш лоархIа цхьайола объекташ эксплуатаце дIаеннай. Нохч-ГIалгIайчени Черсий-Балкхарой АССР- еи подрядни гIишлон организацеша тIехкхоачашъяьй шоай низаца балхаш дара 1984 шера программа.

Къаьстта чIоагIа терко яьй социально-культурни гIулакхашта йола объекташ хьалъяра, цу даькъе наха чубаха цIенош, школаш, больницаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш хьалъяра.

Черсий-Балкхарой, Дагестански, Къулбаседа-ХIирий АССР-е толаме кхоачашъяьй наха чубаха цIенош хьалдара план. Нохч-ГIалгIай АССР-е толаме кхоачашъяьй юкъарча дешара школаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш, больницаш, поликлиникаш хьалъяра шера план.

ГIишлош еча организацешка балхаш даьд къахьегама дисциплина чIоагIъяра тIадерзадаь, из бахьан долаш кIезигъеннай зехьа йоаеш йола балха ха, дикагIа вIаштIехьбаьккхаб гIишлош хьалъечара болх, тIа-тIа шерагIа юкъекхувлаш латт бригадни форма.

Отчетни даннеша хьахьокх цу бригадай хьокхамаш дукха дикагIа хилар еррига гIишлон организацеш хьайийцача цигарчарел.

Цхьабакъда, капитальни гIишлош хьалъеча цIенхаштара кхоачамбоацараш да хIанз а тIехьа. Бизза пайда ийбац хьахьежаеча капитальни вложенеех, кхоачашдаь дола гIишлон балхаш во даьд, яхаш леткъаш моттигаш а кIезига нийслац. Иллача хана объекташ эксплуатаце дIателац.

ГIишлон организацей коллективаша 1985 шу дика дIа а доладаь доккхий социалистически декхараш тIайицад, шоай низаш тIадерзадаьд цар дерригача хьокхамий планови заданеши социалистически декхараши толаме кхоачашдара.

ГIишлонхошта юкъера социалистически яхь шерагIа йоаржае еза, еррига гIишлон объекташ ший хайнахьа эксплуатаце дIаяларан цар дикал лакхъяран хIара коллективана тIалатташ бола бехктокхам айбе беза.

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯРА 1984 ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Шоай низаца подрядни балхий план кхоачашъяр	104	99,1	100,5	93
Наха чубаха цIенош дIадалара план кхоачашъяр	97	100,5	103	102
1984 шера 11 бетта къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяр	101	99,0	101,6	101
1983 шера 11 беттаца нийсйича къахьегама овсарле лакхъялар	104	104,4	105,7	105,0

ТОРГОВЛИ

1984 шера дIахо а балхаш дир торговле материально-технически база чIоагIъеш. Хьал а яь эксплуатаце дIаеннай керда тикаш, столовеш, кафеш. Бахача нахага 1983 шера дехкачарел дикка дукхагIа дехкад промышленнии кхачани товараш. ДукхагIа дохкаш да дулх, котамаш, боабашкаш, чкъаьрий, нахчаш, фуаш, генарий даьтта, кхачан кхыйола лоархIаме продукташ. Товарооборота юкъеэзай моттигерча источникех йола ресурсаш.

Нохч-ГIалгIай, Черсий-Балкхарой, Дагестански АССР-а юкъарча кхачан предприятеша тIехкхоачашъяьй шера план.

ХIаьта а торговн организацей балха тIа кIезига дац кхоачамбоацараши данза дисараши. Розничии товарооборота оттаяь планаш кхоачашъяьяц. БоагIача боараме яц хIанз а тIехьа ийдархошта гIулакх дара культура.

1985 шера дола доккхий социалистически декхараш тIайица бола торговле болхлой дог тийша ба нийслуш дола кхоачамбоацараш шоаш дIадоахаргхиларахи планаши декхараши толаме кхоачашдергхиларахи.

ТОВАРООБОРОТА 1984 ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Паччахьалкхени кооперативнии торговле розничии товарооборота план кхоачашъяр	96	96,9	97	98,7
цу даькъе:				
Розничии товарооборот	96	96,5	96	98,4
Юкъарча кхачан товарооборот	100,4	99,9	101	102,1

БЫТА СЛУЖБА

Автономни республикай быта служба болхлоша 1984 шера дукхагIа хилийтар бахача наха деш дола гIулакхаш 1983 шера даьрел, цу даькъе Черсий-Балкхарой АССР-е — 6 процент, Нохч-ГIалгIай АССР-е — 7 процент, Дагестански АССР-е — 9 процент.

1983 шерарчул дикка дукхагIа бытовой гIулакхаш дир соахка юрташка бахача наха а.

Цхьабакъда, бытовой гIулакхаш дара даькъе хIанз а тIехьа кхоачашдац хьалхашка оттадаь декхараш дуккхача городашкеи юрташкеи.

КIезига бытовой гIулакхаш ду хIанз а тIехьа нах бахача дуккхача пункташка, деш дола балхаш ханал тIехьадоахаш, уж во кхоачашдеш моттигаш нийслу. Эсала лел юрташка бытовой гIулакхаш дара йолча предприятей сеть дегIакхувлар.

1985 шера быта служба болхлошта хьалхашка латт доккхийи бехктокхамеи декхараш, уж декхараш толаме кхоачашдар быта служба хIара коллектива сийлен декхар да.

НАХА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХАШ ДАРА 1984 ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентаща)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къулбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Кхы тIаенна задани а йоацаш деррига бытовой гIулакхаш дара план кхоачашъяр — еррига	101	99,4	98	100,8
1983 шераца нийсдича гIулакхаш дара боарам	107	104,3	106	109
цу даькъе:				
Юрташка даьраш	107	104,1	107	107

Дог гIоздоаха толамаш доахаш ва «Промавтоматика» НПО опытни завода слесарь, коммунистически къахьегама ударник, коммунист Малякин Федор Александрович. Ялхайтта шу дизад из цу профессех къахьегаш вола, йоккха опыт Iоаьй. Цудухьа массаза а социалистически яхье хьалхалаттараштa юкъе ва Федор Александрович. Дукха совгIаташ тийннад цунна цо даьха къахьегама толамаш белгала а доахаш. Цун наькха тIа лепаш я «Знак почета» яха орден, «Социалистически яхье котвальнар» яха, «Пятилетка ударник» яха сийлен Знакаш. Укх тIеххьарча шерашка цIакхха тIера Iо ца доаккхаш «Промавтоматика» объединене Сийлен улга тIа хьалтеха доалл цун портрет. Цига эггара хьалхарчарца цунна еннай «Приборостроене отличник» яха сийлен цIи а.

Предприяте бригадирий Совета председатела декхараш цIенси диззан кхоачашдеш ва нов. Малякин.

СУРТА ТIА: слесарь Ф. Малякин.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Малгобекски рийона М. Горьке цIерагIча комсий совхозе 1969 шера денз доагора аппаратура тоаяра йола слесарь йолаш къахьегаш я Алероева Атабе Люба. Цо тоаяь агрегаташ тешшаме болх беш хул. Балха нормаш хадданза тIеххкхоачашъю.

Цун къахьегам белгалбаьккхаб Къахьегама Цlеча Байракха орден а енна; Шийн низ дIа ма кхоачча къахьег Любас укх шера техника кийчъеча.

СУРТА ТIА: слесарь Алероева Люба.

И. ПЛИЕВА сурт.

1984 шера дулх даккхара план кхоачашъяр 1983 шераца нийсйича (проценташ)

ЧИАССР 106
СОАССР 103
КБАССР 102
ДАССР 101

1984 шера яьккха еррига шура 1983 шераца нийсйича (проценташ)

ЧИАССР 104
ДАССР 102
СОАССР 102
КБАССР 99

Капитальни гIишлош хьалъеча шоай низашца подрядни балхаш дара план кхоачашъяр (проценташ)

ЧИАССР 104
КБАССР 100.5
СОАССР 99.1
ДАССР 93

1984 шера бытовой гIулакхаш дара план кхоачашъяр 1983 шераца нийсйича (проценташ)

ДОМ БЫТА

ДАССР 109
ЧИАССР 107
КБАССР 106
СОАССР 104.3

Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дузаш

Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара хетабаьб ший керда болх Московски миниатюрай театро. Ше фронте теркалдаь хӀамаш чу а лоацаш вовзаш волча советски поэта Михаил Светлова «Бранденбургски коанаӀараш» яхача пьеса тӀара оттальча спектакла премьера хилар укхаза.

Фойера денз дӀайолалу представлени. ТӀема шерашкарча регулировщицай форма а ювхаш болча маьхкараша-артисткаша цӀе байрахнлгаш а лестаеш ЗӀамигача зале бода никъ хьех. Укхаза спектакль дӀайолаялалехьа «Къулба - Малхбузен фронта фронтовой бригада, Н-ски соединене артисташа концерт оттаду». Концерте: тӀема конферанс, шовзткъалагӀча шерашкара иллеш, эрсийн советски поэтий стихаш, романсаш, бегий куплеташи частушкаши, салтий халхараш, музыкальни скетч.

Цул тӀехьагӀа керттерча зале дӀачу а бахс, пьесага хьож зрителаш.

Спектакль оттаяьр — труппа керттера режиссер РСФСР халкъа артист А. Дунаев, режиссераш Н. Парилова, Е. Ратинер. А. Опарина сценографи. Представлени дӀайоласлча Михаил Светлова стихаех даьха иллеши Сергей Рахманинова ШоллагӀча концерта музыкеи ек.

СУРТА ТӀА: спектаклера сцена.

М. СТРОКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ВАЙЦИГА — ЛОАЛАХОЙ

Къулбаседа Кавказе меттел гаьнна арахьа а дика довзаш доле «Сабн» яха Къулбаседа - ХӀирийчен теникий театр каст-каста хул вай республике. Дукххача ханара доттагӀала бувзамаш да вай теникий театраи цуннеи юкъера дараш.

Укх деношка вайцига цо гойтар «Лехе корадергда хьона» яха дагестански йоазанхочун А. Абу-Бакара произведенегӀа оттаяь спектакль. Из спектакль г. Горьке хиннача теникий театрнй ТЮЗ-нйи Ерригсоюзни хьажара дипломант я.

Из спектакль гойташ бар Къулбаседа - ХӀирийчен заслуженни артисташ В. Рамонов, З. Плиева, артисташ З. Тхостова, М. Джериева, А. Гаева. ХӀаьта режиссер-постановщик Р. Бекова.

Цу театро ший спектакль городе санна республика районашка а гойтаргья. Нохч-ГӀалгӀай республикански теникий театр г. Орджоникидзе гӀоргда 20-гӀча феврале.

Л. ГАМУРЗИЕВА,
Нохч - ГӀалгӀай культура министерства искусства отдела йоккхагӀйола инспектор.

Пропагандисташта гӀо дара

КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома политически сердалон цӀагӀа методически совета президиума заседани хилар. Цига дийцар КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенешка хьежжа методически болх дӀахо эргабаьккха тоабарах дола дешаш.

Укхаза ладийгӀар методически совета президиума членаша даьча хоамашка: «КПСС Шалински райкома политически сердалон кабинета методически совета балхах», «марксистско - ленински дешара системе пропаганда технически средствaех пайда эцара йолча методически секце балхах», «Ӏилма-методически конференцеш кийчъярахи чанхъяхарахи», «пропагандисташта гӀона методически рекомендацеш оттаярах».

№ 2 йола «Агитатора блокнот»

Кепатеха араяьннай КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнот» яхача журнала шоллагӀа номер. «Агитатор, хоржамий участке беседа е» яхача цун рубрикана кӀал кепатеха я «Демократи дегӀаахар — социализма закономерность» яха исторически Ӏилмай кандидата Г. Овчарова методически материал. «Идеологически балха опыт» яхача рубрикана кӀал язъяьй «Лектора деша пайда» яха КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара Д. Тарасова статья.

Сийлахь - боккхача Даймехка тӀем тӀа советски халкъо яьккхача Коталон 40 шу дизара хетаяь я «Са дог мел детталуча хана...» яха Л. Н. Толстоя цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен университета доцента А. Больбуха статья. Цу тӀа автор ма дарра дувц «Старогрознефть» яхача треста болхлошеи гӀулакхерча нахеи моастагӀа эша а вах Котало йоаннхаш лаьцача даькъах.

1985 шера 10 феврале вай мехка белгалдоаккхаргда Аэрофлота Ди. Цу дезача денна хетаяь я Грозненски авиапредприяте летни отряда командира заместителa А. Бугаева «Низ бараша караерзаю сигале» яха статья. Стахановски болама 50 шу дизара хетаяьй исторически Ӏилмай кандидата Г. Еременко «Балха кулгий денал» яха статья. «Доахон Ӏа доаккхаш да» яхача рубрикана кӀал кепатехай «Хьинаре къахьегарах — грамота» яха корреспонденци, «Школьни реформа чакхйоаккхаш я» яхача рубрикана кӀал — «Автоспецоборудование» яхача завода партийни комитета секретара А. Голованова, «Эггара хьалхара балха ди диц ца далийтар духьа» яха зарисовка.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Самодеятельни художественни кхолламга Ерригсоюзни хьажар.
8.55 — «Дика товараш дукхагӀа».
9.25 — «Трембита» яхача заслуженни хоровой капелла концерт. Львовера передача.
10.05 — «Дешара го».
10.50 — «Саг. Лаьтта. Айлам».
11.35 — «Бургацацара упражненеш». Документальни фильм.
11.45 — Сийлахь-йоккха Котало яьккха 40 шу дизарга. ТӀема ханарча доттагӀий клуб. «Котбаьннараш». 3-ча гвардейски арме ветеранаш вӀашагӀкхетар.
13.00 — «Дезали школеи». Телевизионни журнал.
13.30 — «Мелиховски участка дарбанча» «Чеховга ю путешестви» яхача циклацара 4-гӀа фильм.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «БӀаргашта гушдар — теша халадар».
15.40 — ДӀалокх РСФСР Пачхьалкхен духовой оркестра.
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — Политически обозревателa Г. В. Пряхина къамаьл.
16.45 — «Халхар ду Ума Шармас» (Инди).
17.10 — «9-гӀа студи». Ведущи — В. С. Зорин.
18.10 — Мультфильм.
18.20 — «Салют, фестиваль!» Москве хургйолча кагирхойи студентийи XII-ча Дерригача дунен фестивала хетаяь къонахчар передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Кинопанорама».
23.20 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. МаӀа нах. Швецера передача.
23.50 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйранара гимнастика.
8.15 — «Могаш хила безам бале».
8.30 — «Преодоление». Телевизионни документальни фильм.
8.55 — «Ӏуйранара почта» яха музыкальни передача.
9.25 — Волгоградски телевидене студе программа.
10.25 — «Амбарилг». Телевизионни документальни фильм.
10.40 — Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Невски чӀоагӀале». Ленинградера музыкальни передача.
11.40 — «Путешественникий клуб».
12.40 — Ф. Лист. «Прелюдеш» яха симфонически поэма.
13.00 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. 20 км. Кхалнах. Австрера трансляци.
14.00 — Халхар ду Московски академически хореографически училища дешархоша.
14.30 — Хоккеях йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Сокол». 3-гӀа период.
15.15 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
15.20 — «2-гӀа «А»-ра низ бола личность» яхача телевизионни художественни фильма премьера.
16.45 — «Нохч-ГӀалгӀайчен кӀира».
16.55 — «Шоана, дай-ноаной!» (гӀалгӀай меттала).
17.25 — Телевизионни фильм.
17.45 — «Патриот» (нохчий меттала).
18.15 — «Сел дӀаьха Ӏа...» яхача Ленински комсомола цӀерагӀча Ленинградски театра фильма-спектакла премьера.
19.15 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. Трамплина тӀара кхувсабалар. Австрера передача.
19.35 — Спидвеях йола дунен чемпионат. Ленинградера передача.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Могашле».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Сомадалар». Художественни фильм (Инди).

27 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — С. Цинцадзе произведенеех дола концерт.
9.00 — «Ревда Уральски городок». Телевизионни документальни фильм.
9.20 — «Спортлото» 4-гӀа тираж.
9.30 — «Гургал».
10.00 — «Советски Союза гӀулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле». Ленинградера передача.
11.45 — «Ӏуйранара почта» яха музыкальни передача.
12.15 — Советски лаьттара вӀашагӀкхетараш.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Художникех дола дувцараш». В. Серов.
14.45 — С. Маршак — «Цискa цӀа». Центральни берий театра фильм-спектакль.
15.55 — «Кердадараш».
16.00 — «Кердача шера огонека» концертни программа. 1-ча январе хиннар юха хьахьокхар.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — «Кердача шерара огонека» концертни программа дӀахододар.
19.40 — Мультфильм.
20.10 — «Путешественникий клуб».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Анюта». «Фоартах хьаьрча Анна». яхача А. П. Чехова дувцара муамех дола телевизионни музыкальни фильм.
22.45 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. МаӀа нах. Швецера передача.
23.15 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дӀаотта».
8.15 — «ХӀара сурта тӀа — малх».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Эрсий метта къамаьл».
9.30 — Документальни фильмаш. «ТӀехьенашта хоам хургболаш!, «Диц ца лу тетрадь».
10.05 — Керда цӀераш. М. И. Глинкий цӀерагӀча XI-ча Ерригсоюзни вокалистий конкурсе.
11.00 — Фаьлг болча хьоашалга. Мультфильмаш: «Илья Муромец», «Добрыня Никитич», «Никита Кожемяка», «Василиса Микулишна».
12.30 — «Музыка вӀашагӀтехад».
13.00 — Киножурнал.
13.10 — «Са пачхахьалкхен салте».
13.40 — «Сийлахь-боккхача Даймехка тӀем тӀа Котало яьккха 40 шу дизарга. Самодеятельни художественни кхолламга республикански телевизионни хьажар.
14.15 — «Вариант «Омега». Художественни фильм. 4-гӀа сери.
15.35 — «Тха корреспонденташа дувц».
16.05 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. 50 км. МаӀа нах. Австрера передача.
17.00 — «Дийнача хӀамай дунен тӀа».
18.00 — «ГӀорбаьнна советски исполнителаш — Ленински преме лауреаташ». С. Прокофьев. Оркестрцарча чӀондарга дола № 1 йола концерт.
18.25 — Соалозацарча спортах йола дунен чемпионат. ГДР-ера передача.
18.35 — «Сега тӀоа ба сона». Телевизионни документальни фильм.
19.15 — Спидвеех йола дунен чемпионат. Ленинградера передача.
20.00 — «Бийса даькъала хийла. шун бераш!
20.15 — «Дунен кагирхойи».
20.45 — «Халкъа мукъамаш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Седкъий хувцалу». Художественни фильм. (Венгри).

РАДИО

26 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гӀалгӀай меттала).
8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала).
10.35 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Хьона, Даьхе, салтечун дог» (эрсий меттала).
11.30 — «Критически талгӀе тӀа». яха радиожурнал (эрсий меттала).
12.40 — Яздархой ба микрофона хьалхашка. «А. П. Чехов ваь 125 шу дизарга». Беседа (нохчий меттала).
13.00 — Наурски района «Красное знамя» яхача совхоза доярка Османова Лайлайна, хетадаь дола радиооткрытка (нохчий меттала).
15.15 — «ГӀалгӀазкхий муамаш» (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Ӏуйренаш» (эрсий меттала).
17.15 — «Музыкальни почта» (гӀалгӀай меттала).
18.00 — «Грозненски биохимически завода — 50 шу» (эрсий меттала).
18.15 — Концерт (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — «Эстрада езачарна». Концерт.
17.41 — «Саиъердамеча талгӀе тӀа».
18.01 — Халкъа муамаш.
18.34 — І. Димаева музыка.

27 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана хоза хета ашараш» (эрсий меттала).
11.20 — КӀиранаден музыкальни программа (эрсий меттала).
16.00 — «Школьный глобус» (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллешца доттагӀал долчарна» (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — «Музыкальни Сибаре».
18.44 — «Лирически иллеш»
19.00 — Спектаклашкара муамаш.

Хаоттам

Тахан республике гӀоллен Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш йоачан а йоацаш, Ӏуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 0—5, Грозне 2—4 градус йӀовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагӀонашкахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 3—8 градус шелали дийнахьа —2, +3 градуси йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ЮХА А ТРАНСПОРТА БАЛХАХ

Письмон ларагӀа

Дукха ха йоаццаш укх тайпара ши къаьхат дера редакце Назрановски районера:

«Оаха, ТӀой-Юртеи Долакха-Юртеи бахача а г. Назране «Электроинструмент» заводе, трикотажни фабрике, къахьегача а наха новкъостал дех шугара тхо Ӏуйрийна хаинахьа балха дӀахкачеи цигара сарахьа юхацӀадахкеи йиш хургйолаш транспорта болх вӀаштӀехьбаккхара. Назрановски автотранспортни предприяте укх тӀеххьарча хана шиъ йоагӀача цхьа автобус мара ахийтац тхона. Из кхоаяц ши бӀаь гаргга саг ханнахьа дӀа-юха вига.

АРЧАКОВА, ЗУРАБОВА, БАРКИНХОЕВА (шовзткъа совгӀча саго кулгаш яздаьд).

Цу тайпара шоай бала кодабеш да цу районера дена шоллагӀа письмо а.

«Яндаре-Армхи» яхача маршрутагӀа лела автобус юха а сецай ца лелаш. Дукха ха я тхо цу хьакъехьа тайп-тайпарча организацешка леткъа, хӀаьта а хӀама хулаш дац. Тхона уллуврча Эзме 50 цӀа мара деце а цига хӀара дийнахьа г. Орджоникидзера йиллача хана автобус дӀа-юха лел, хӀаьта Назранера хьая езар шийна лайча йоагӀаш а ца йоагӀаш а хул. Оаха шугара дех болх ца беча деношка шоай корреспондент хьа а вайте, цкъа мукъагӀа Назрань — Жайрах — Назрань яхача маршрутагӀа цунга никъ байтилга. Тхона укхох дувца а язде а кӀордадаьд».

ЦУ ШИН письмо тӀа увттадеча дешай хьакъехьа жоп далар дийхар оаха Назрановски АТП кулгалхошкара.

Цар хьалхашка оттадаь хаттараш доашхаш ва автотранспортни предприяте директора декхараш кхоачашдеш волаш нов. З. Кодзоев.

«Оаха мукӀарал ду шоай письмо тӀа цу юрташка бахача наха дувцар бакъхилара. «Долакове-1», «Долакова-2» маршрутегӀа дӀа-юха лелача наха цу деношка йоагӀа транспорт хьожве йиш йоацаш дисар тхо, цига лийнна «Икарус-200» яха автобус, еха а еха, тоае дӀаоттае езаш гӀулакх нийсдаларца. ТӀаккха цигара нах хьайи дӀайи кхувла хьожайир «Икарус-255» яхача марках йола автобус. Из хьалхарчул дуккха комфортабельнегӀа яле а цу тӀа тӀаховшалец цига вӀашагӀкхета беррига нах. ДӀахорча хана цу тайпара хӀама кхы ца хилийтара тхоай низ дӀа мел кхоачар дергда».

«Жайрахьеи Армхеи бахача наха дукха ха я автобусаш лоаман юрташка Ляжге а ОльгатӀа а кхаччалца ухаргйолаш гӀулакх вӀаштӀехьдаккха, яхаш дехар ду. Цул совгӀа, «Яндаре-Жайрахь» яхача маршрутагӀа лела пассажирски транспорта лерттӀа болх белга а чӀоагӀа ловш ба уж. Из дехар кхоачашде йиш йолаш дац, лоам хьатӀадолха наькъаш во хиларах. Уж тоадаь даьлча Армхе кхаччалца автобус ухилга вӀаштӀехьдоаккхаргда».

Редакцегара:

Цу тайпара даьсса хабар, мичад редакце каьхаташ дахкийтача наха дезар-м. Царна ха ловра хоадам боллаш да: пассажирски транспорта болх тоабе, нах ханнахьа дӀакхувлилга а цӀакхувлилга а вӀаштӀехьдоаккхалургдолаш бий АТП кулгалхой?

Назрановски районе хӀанз а дукха моттигаш нийслу маршрутех лела автобусаш вӀалла ара ца ювлаш, йиллача хана рейсагӀа ца йолхаш е ханал хьалха тӀераювлаш, билеташ ца телаш нах дӀа-юха кхувлаш, водителаш пассажирашца охца болаш.

Из ца хилийтара фу де дага ба транспортникаш? Эзараш болча наха деча цу хаттарашта хаьдда а къоастам болаш а жоп далар да эшаш дар! ХӀаьта, гуш ма хиллара, из деловш бац АТП кулгалхой.

Бакъда, цхьанне данза даргдоацаш-м да из. Цох фу хетгхьогӀ парте райкома а республика транспортни объединенена а?

С. МАЙСИГОВ.

КУТАШ ЕРАШ

Сайрийна балхара цӀабаьхкача е дешара чукхаьчача шоай цӀагӀа де дезача цхьацца долча гӀулакхашка хьожаш, маха боаккхаш барзкъа теташ, диплома болх беш, е урокаш Ӏомаеш, экзаменашта кийчлуш, е телевизорга хьожаш, массах хул наха шоай цӀагӀа деш дола гӀулакхаш. Иштта балхаш деш уж болча хана цӀаьхха электрически лампаш а яйна уж баьдеча бисача ма чӀоагӀа дега вас хул царна. Кхоачамболлаш электроэнерги хьа ца хецарах нийслуш а дац из.

Цу гӀулакха керттерча даькъе бехке я оттальча нормаел дуккха дукхагӀа электроэнерги йоаеш йола предприятеш, организацеш электроэнерги лечкъаеш михьар а баьнна куташ еш, хьувза цхьабола баха нах.

МалагӀаш я-теш лимитал дукхагӀа ток йоаеш йола организацеш? Цу даькъе яьржача яхье хьалха латт «Терек» яха Нохч - ГӀалгӀай мебельно - дахчан хӀамаш еча производственни объединене, ЧИУС-а СМУ-2, ДСК, «Трансмаш» завода коллективаш. Кхычарна санна закон децей-теш цу хьакъехьа царна доагӀаш? Оаха даьр мега да аьлча санна шоай безам бар деш ба уж тонах, цхьаккха норма а доазув а доацаш. Цудухьа хьажал шо лимитал дукхагӀа цар мел энерги йоаьй соахка: СМУ-2—44,2 эзар киловатт-сахьат, ДСК-40,4 эзар киловатт - сахьат. «Трансмаш» заводо — 22,8 эзар киловатт-сахьат, «Терек» объедипене — 369,6 эзар киловатт-сахьат. ДӀадахача шера цар а уж санна йолча республикерча кхыча коллективаша а йоагӀачул дукхагӀа 10,8 миллион киловатт - сахьат электроэнерги йоаьй.

Да воацаш кха а мегадац, шиш боацаш дезал а мегабац, оалаш да вай кица. Из санна бекхам боацаш дисадац цар леладу гӀулакхаш. Ток йоагӀачул дукхагӀа йоаярах 695,9 эзар сом гӀод такха дийзад бокъонаш телхаерий. Уйла а ца еш даьчох бала хиннаб царна.

Халахете а тахан а тӀехьа нийслу вайна юкъе пачхьалкхен чотах баха гӀерташ бола нах. Уж ба эхь а юхь а йоаяь электроэнергена куташ еш бола нах. Царех цаI ва Назрановски районе Наьсар - Кертерча Самашкински улицагӀа № 15 йолча цӀагӀа вахаш вола Чумаков Махьмад. Ток лечкъаеш йоагаярах гӀод техад цунна 350 соми 40 кепиги. ХӀанз-м цунна чамза даьнад ше леладаь гӀулакхаш.

Яхь вешийца а хила еза оалац да вайнаьха кица. Цхьабакъда, Ачхой-Мартановски района Валарг тӀара, Индербиев Хьамзат ше Чумаков Махьмада воша веце а ток лочкъаеш цул тӀех-м ваьннав. Цулухьа цо текхад 1401 сом гӀод. Киловзал мел чӀоагӀа леладарах из тӀадаланза Ӏийна моттиг яц. Иштта нийсделар Малгобенски района Йоккхача Ачалкхе Гагарина улицагӀа № 1 йолча цӀагӀа вахача Чариев Бибердаца нийсденнар а. Ший хур даьдар цо пачхьалкхен чотах ток йоагае гӀерташ. Бакъда, къоал гучадаланза Ӏанзар. Уж ийрча гӀулакхаш леладарах цунна а доагӀаш дола таӀазар даьд.

Из тайпа эхь дайна ток лечкъае дӀаболабеннарашта цӀаьхха баргал техай энергонадзора болхлоша.

Царех ба Ачхой - Мартановски районе Коатар-Юрта бахаш бола Макаев Адам, Гайсултанов Бексолта, Урус-Мартанера Бериева Марем, Сунженски района Нестеровкера Бобровский Владимир, кхыбараш.

Ток лечкъаеш бараш кхы а дукха ба. Уж массане хьагуча а боахаш царна де доагӀаш дола таӀазар де деза.

В. БОБРОВСКАЯ,
«Грозэнерго» электронадзора производственни группа (ПТГ) йоккхагӀйола инженер.

Да воацаш хилча

Сунженски района Кирова цӀерагӀча колхоза цхьоалагӀча ферма коа дӀачувоаллача латт кирпичах даь дӀаьха цӀа. Цун тхов тӀа ягӀача лакхача, йокъаеннача чӀегӀаша кхетадайт из объект хьалъе йолаяь дукха ха йолга. Бакъда, бӀаргаяйча мара дагайоац из сага.

— Из иштта латта-м сона дага а дагӀац, масайтта шу-м хила мег, — йоах боахама парторганизаце секретара Б. Ведзижева. — ХӀанзарчоа хьаяь чакхйоаккхаргъя аьнна хӀама а дац.

Санитарни пропускник хила езаш хиннай цу цӀагӀа, цул совгӀа лерхӀаш хиннад цу чу цӀе уголок, душевойш, салаӀара цӀеноти де. Хьал а детта, харцахьа-бакъахьа плиташ ӀотӀа а кхайса латт из. Вешта аьлча, дукха ахча дӀа а дахийта хьа мел даьр доадаьрг лархӀа мегаргда.

Из цхьа объект хинна Ӏац цига хьалъяь ялайоаллача хана кулг а тесса йита. Цул совгӀа, иштта да тӀаварга хьежаш латт ветлечебница, весовойна хьалъяь объекташ, трансформаторни будка...

С. АРЧАКОВ.

* * *

Сунженски района Орджоникидзевски станице зийра аз цхьан улица тӀа латта дӀа-юха лелаш дола кинотеатр. Лийлха ӀовӀашка яха чархаш йола из мукхдаа доладеннад.

Юхxe гӀолла хьал-Ӏо тӀехьбувлача, цу юхе бахача нахага цу хьакъехьа хьаттача хьахозар дар:

— Из укхаза Ӏооттадича денз цу чу кино хьежар корорг ваьц хьона. Районни киносета диц а деннад мотт тхона из укхаза латтилга.

Да воацаш дисад из «миска», бакъда, районе из эшаш йола моттигаш-м кӀезига яц.

Фу оал-те цох районни киносета директора З. В. Февралевас? Цо дувцачох кинотеатр дицдаланза болчох тара да уж:

— ЙӀайха йолча хана — йӀайха, шийла йолча хана — шийла хул цу чу, цаI де деза-кх цох, — йоах директора.

ЦаI де деза, яхаш, уж баггӀаше а цхьаккха хӀаман пайдана доацача доалаш латт кинотеатр.

СУРТА ТӀА: дицденна кинотеатр.

В. ТИМОШЕНКО сурт.

«КОММЕРЧЕСКИ СЕДКЪА»

Массехк шу хьалха профтехобразоване Нохч - ГӀалгӀай республикански управлене гучаваьлар ТУ-18 директора заместитель А. Новиков. Боахама дешашка хьожаш вар из. Яьсса хинна училища помещенеш лоаццача хана хьокха а мегаргйолаш хӀанзара оборудовани а оттаяь, кийчйир цо. Тамаш йолаш хӀама дар шоана цо деш хиннар-м. Лахача а кора ца йоагӀаш йола паркет лаьтта кӀалхара епа а хьатӀаяхьар цо. Кондиционераш, холодильникаш, кхы эшаш дола товараш хьалохар.

А. Новиков кулгаш тӀа а хоаваь лелавора, хӀаьта училища директор А. Заика из хеставел а вацар.

— КӀант ва! — оалар цо докхал а деш, Айса хьалехав.

— Из-м коммерчески седкъа ма бий. Форда йистера ена а моллагӀа вай цӀи яьккха хӀама хьалох цо.

Иштта да а дар из-м: моллагӀа шийна тӀадилла гӀулакх сиха кхоачашдора цо. Цхьабакъда, цо материалаш, мебель, кхыдар миштa а мичахьара дахь а хьожаш саг вацар.

Цхьан дийнахьа цхьаннена дага а доацаш гучаьлар ревизорийн халкъа тӀахьожамхойн группа. Документаш бӀаргадайча кертах кулгаш хьекха баьлар уж. Доккха хӀама дар каьхаташ тӀа даьллар, дукха яр Ӏа яха къайла а ца йоахаш яь кугаш.

Дукха дувцаш кӀаьдбергбац вай газет дешараш. Гуш дар училище цхьаккха учет лелаяьйоацилга. 8117 сома маьха хӀамаш эшаш яр.

ДӀахо хиннар кхы а сакъердамегӀа дар. Шийна ховш хӀама дац аьнна бехка кӀалхарвала гӀертар училище директор А. Заика.

Халкъа тӀахьожама районни комитето соцам тӀанийцар чурваьнна Новиков балхара дӀаваккха, аьнна. ТӀеххьара дош ала дезаш вар профтехобразоване Нохч - ГӀалгӀай управлене начальник нов. Кучеров. Ше кулгалдеча управлене тийша болх чакхбаргбоацилга хьахьокхаш лира приказ техар цо 1984 шера 22 июне Новиков балхара дӀаваккхара хьакъехьа.

Хетар, тӀехьа дале а хӀанз мукъагӀа деррига а хьаметтаотта доалл. КӀаьдача кресла чура аракхесса Новиков, следственни изолятора гаьна воаццаш Ӏовессача бакъахьа волга гуш дар. Иштта из хургма дий, аьнна хеташ бар из гӀулакх довзаш хинна нах а. Цхьабакъда, массава а гӀалат ваьнна хиннилга тӀехьагӀа гучадаьлар.

Бокъо а йоацаш массанена а дицденна цхьа хӀама дар: пульта тӀа ваьгӀар А. Заика хилар. Опыт йола диспетчер ше хиларах тарра, цо ткъама кӀал лаьца лелаваьр лоза ца вайташ, кӀаьда Ӏовоссавир... Каспийски форда йисте. Из цига кхачар а ший маӀан долаш дар. Цкъа-дале, бакъахьа вар лоталуш латтача цӀера юхера из гаьнагӀа хилча, шозлагӀа - дале, хӀаьта, из керттера а дар, форда йисте салаӀа йода сесаг накъаяккха езаш а яр. Цхьаккха дича а йоае йиш яцар ТУ-18 шеф йолча Грозненски газ чакхйоаккхача заводо енна путевка. Цудухьа училища директоро кхо ди отпуск а енна, мукъавалийтавар шийн керттера советник. Цхьабакъда, ревизораша хӀаьччий ваьккхача Новиковна кхо ди кӀезига хилар, шийгара кхы а кхо ди ӀотӀатехар цо.

Цхьа кӀира даьлча, форда йисте салеӀа, бос баьнна цӀавера из. Халкъа тӀахьожама комитето яь решени, профтехобразоване начальника теха приказ... дицденна даьлар. ДуӀа тӀера дӀадахар. Яь прогулаш вӀалла а лоархӀаш яцар. Цхьаккха хӀама ца хилча санна, байга гӀа а баьккха, шийн кабинете хьачуваьнна, кӀаьдача кресла чу Ӏохайра Новиков. Хьалха санна чӀоагӀа хилар училища директора шера букъ.

Училище финансови дисциплина телхаелга «Заветы Ильича» яхача районни газето шозза дийцад. Цул тӀехьагӀа училища директоро Новиков сихвенна кхыча гӀулакхе хьожаву — механикалла. Из а «коммерчески седкъана» духьала даь хӀама дацар. Дош дижжалца мара.

ХӀанз училища директорах шийх массехк дош аьлча бакъахьа хет тхона. МалагӀа бехк баьб цунна? Цо лаьца никъ нийса боацилга дӀахайташ фу даьд лакхехьа латтача хьакимаша? Цхьаккха а хӀама даьдац. А. Заика, бер човхадеш санна, выговор а теха витав.

Цу тайпара йоккха «хало» тӀакхаьчай профтехобразоване управлене воккхагӀволча бухгалтера-ревизора С. Рашидовна а. ТУ-18 шозза ревизи йича а дегабуам бе йиш йолаш цхьаккха а хӀама корадаьдац цунна. ХӀаьта кхычар гучадаьккхар а суде дӀачу ца дохнйташ, ах шу гаргга ха яьккхар цо.

Финансови нарушенеш хиларал совгӀа, теркам тӀаозаш, сагота хила везаш а да цхьаькха: № 18 йолча училище деша багӀа кагирхой, хургбола газопереработчикаш. Царна а дӀахайнад из истори. Во масал да боккхагӀчар царна дӀахьекхар.

Ревизораша эш аьнна гучаяьхараш 8 эзар сом совгӀа маьха хӀамаш яр. Из цифра хӀанз 3,5 эзар сомага ӀотӀайоалаяьй.

МалагӀа метамарфоза я-хьогӀ укхаза хиннар?

Х. ДАЧАЕВ.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

СФ02028. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 482.